

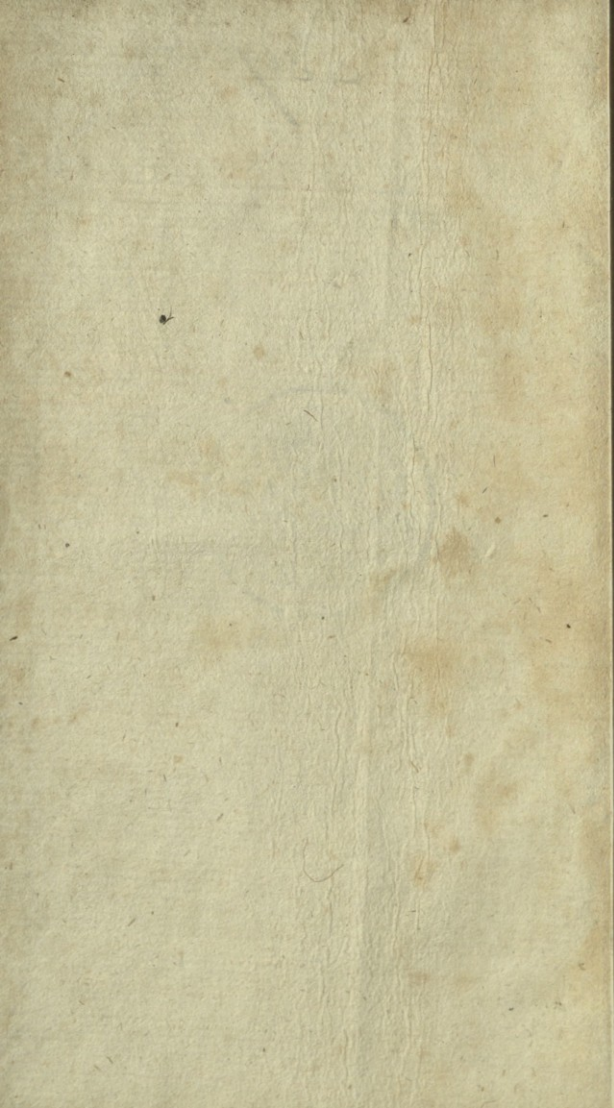
V
F. 20275
9 39

20275. V. F. g.

✓

229





Æterna Divini Amoris

I D E A

Scholastico - Theologicè exhibita.

Scu

PRÆDESTINATIO

Ex meritis,

Sacræ Scripturæ, sanctis Patribus, & principijs Theologicis apprimè conformis.

Unà cum

SCOTI POSITIONIBUS

De

ANGELIS

*Labaci in Æde D.V. Assumptæ Ann:
M. DCC. XXXX. die — Mensis
Septembris.*

SUB PRÆSIDIO

P.F. Joan. Nepomuceni Tropper Sac. Canon. & Ss. Theolog. Lectoris generalis ex Ord. Minor. strictioris observant.

à P. Angelino Coballi, & F. Davide Nusdorffer ejusd. sacri Ord. publicè propugnatis.

Annunte Superioritate.

Labaci Formis, Adami Friderici Reichhardt, Inclyt. Prov. Carn. Typ.



030030896



PRæfens *Dissertatio Theolo-*
gica, sanæ Doctrinæ nil
dissilonum continens, quin po-
tius ad mentem Sanctorum Pa-
trum, & gravium Authorum
solidè deducta, ut prælo dari
possit, hîlce, quantum in me est,
facultatem impertior. *Labaci*
in Conventu nostro ad D. V. as-
sumptam die 10. Augusti 1740.

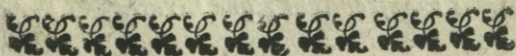
Fr. Antonius Khallan
Lector emeritus, & Minister
Provincialis.

Imprimatur.

Ex Officio Episcopali Labaci die
16. Augusti 1740.

JOANNES JACOBUS
SCHILLING

Canonicus, & Vicarius Generalis
Labacensis.



Amice Lector.

EXhibeo tibi æternam Divini Amoris Ideam secundum quam benignissimus DEUS in inaccessibili Mentis suæ arcano hominum operatur salutem, sed ad initium verbis S. Aug. Tract. 53. in Joan. præmoneo : ad hanc penetrandam altitudinem, ad hanc abyssum discutiendam, ad inscrutabilia perscrutanda expectatio Charitatis tuæ non impingat... altiùs est hoc incrementis, fortiùs viribus nostris. Volve hæc pagellas, & revolve : & quid has, quæ nullæ sunt ? percurre etiam Sac. Paginas, Sanctorum, aliorumque Doctorum Volumina : stude, meditare, rumina : quid post tantum denique laborem, mentisque fatigium ? haud quidquam dicere poteris, nisi cum D. Paulo ad Rom. 11. Ô altitudo Divitiarum sapientiæ & scientiæ DEI, quàm incompræhensibilia sunt Judicia Ejus, & investigabiles viæ Ejus ! Quis enim cognovit sensum Domini ? aut quis consiliarius Ejus fuit ? Altiora sunt Creatori concedenda, quàm Creaturæ, sublimiora DEO, quàm Naturæ ; si ergo Naturæ opera supra nos sunt, & ideo Socrates (scis, quantus Atheniensium Philosophus) de ijs, ut scribit Xenophon, Disputare noluit, quantum non limites nostræ imbecillitatis transcendunt, quæ Gratia, & Natura

tura Conditor, singulis momentis operatur Prodigia? Sunt nostri temporis Hæresiarchæ, qui eò audaciæ progressi, ut omnia Divini Consilij secreta temerario ausu investigare præsumant, & mirabilem illam in omne genus hominum Gratiarum dispensationem interpretari, & quæ Deus abscondita voluit, scrutari: sed quæstiones præstant magis, quàm ædificationem DEI, quæ est in fide... conversi sunt invaniloquium, volentes esse Legis Doctores, non intelligentes neque quæ loquuntur, neque de quibus affirmant, ut de illis, qui intendunt fabulis, & interminatis Genealogijs nervosè expressit Apostolus I. ad Timoth. I. Hinc cum quæstiones hujusmodi (quid DEUS cum hoc egerit, aut illo? cur in tali loco, tempore, Patria, occasione, &c. in quibus eum periculum salutis subituum prævidit, collocaverit? quare hæc, & non aliâ præmunierit Gratia?) in medium venerint, non nobis iudicium, ut piè, & sapienter laudatus monet August. de Iudicio tanti Iudicis usurpemus, sed contremiscentes exclamemus: ô altitudo Divitiarum.... unde dictum est in Psalmo: Iudicia Tua abyssus multa. Sicut maris, verba sunt Eminent: Sfondrati in nodo Prædestinat: ita rerum Divinarum proprietas est, & magna ex parte cerni posse, & majori

latere; sicut enim non mare, sed flumen esset, cujus totam latitudinem, & profunditatem metiri oculò posses: ita non res Divina, sed humana esset, quam totam intellectu perciperes. Noli itaque altum sapere, præcipit D. Paul. ad Rom. 11. Dum perversionis, & gravissimi erroris, ut hìc, subest periculum, damnanda est temeritas, & præsumptio, nec unquam commendanda etiamsi absit.

Eapropter unicus, & solus hujus opusculi scopus erit, taliter, qualiter ex Sac. Bibliis, SS. PP. Principijs que Theologicis ostendere, DEUM O. M. neminem ante merita absolutè prædestinasse, ne non solum certa, sed necessaria alicui fieret salus; nec talem prædestinandi methodum ullibi à Sancto Spiritu indicari: sed potius seridè, & efficacissimè quemcunque sine ulla discretionè elevasse ad Gloriam; & ex hac elevatione tam universali originari, quòd omnibus, perditissimæ etiam vitæ, efficacissimas, ut declinent à malo, & perseverent in Bono, communicet Gratias, ut cum illis cooperari voluerint, velit Ipse, ait D. Hieron. in c. 1. ad Epbesi in nobis suum implere consilium; & quòd, qui perunt, sunt verba S. Amb. l. 2. de Abel, & Cain. c. 3. suâ duntaxat pereant negligentia, & qui salvantur, secundum Christi sententiam liberentur, qui vult omnes

omnes homines salvos fieri, & in agnitionem veritatis venire. *Hæc igitur sunt, quæ bocce meditatur opusculum; si autem profundiora ab eo quæsiêris, & à creata capacitate longè remotissima, Catholicè eam, quâ laborat, fatebitur ignorantiam, téque, ut illa aliquando penetrare valeas, hortatur cum D. Aug. cit. ambulandum est, proficiendum est, crescendum est, ut sint corda nostra capacia earum rerum, quas capere non possumus. Quòd si nos ultimus dies proficientes invenerit, ibi discemus, quod hîc non potuimus. Fac hæc, habe interim patientiam, & vale.*



DISSERTATIO

THEOLOGICA.

Utrùm electi sint prædestinati
ante prævisa merita?

§. I.

Natura prædestinationis, & sensus Dissertationis.

I.  **R**ædestinatio, seu destinationio, aut decretum antecedens, à quacunque voluntate de ponendo effectu elicited, Theologicè definitioni divinæ voluntatis de rebus in tempore

formandis, ab æterno factæ, appropriatur, indicante id fac. script. & PP. *prædestinationis* vocabulô pro tali æterna ordinatione usurpantibûs. *ad Rom. 14. Qui prædestinatus est Filius DEI in virtute.* Et S. Aug. *tract. 106. in Joan. Illud prædestinandum erat, quod nondum erat, ut sic suo tempore fieret, quemadmodum ante omnia tempora prædestinatum erat, ut fieret.*

2 Quia verò duobûs modis res in æternitate decerni possunt, alia est secundum D. Aug. *de prædest. Dei c. 1. Prædestinatio alligationis, & potentiæ, quâ futurus rei eventus absolutè, & sine ulla limitatione decernitur: tali prædestinatione, ut ipse explicat, ordinata est Cœli, & terræ creatio, illius motus, & hujus firmitas, &c. Alia est conditionis, & justitiæ, quâ sub certa duntaxat conditione quidpiam statuitur ut v. g. mors hominis; non enim, exemplificat Ille, Deus ante casum hominis sic eum per potentiâ alligationis prædestinavit morti, ut necesse esset, eum mori sed sub ea conditione, si peccaret: quia ergo peccavit, justum erat, ut moreretur. Et hoc est quod Authore D. Damasc. 2. *de fide c. 29.* Theologi alijs exprimunt terminis, dum decretum divinum distribunt in absolutum, & conditionatum, seu ex suppositione.*

3. Ad

3. Ad propositum præfens magis limitatur prædestinatio, ad eam scilicet, cujus terminus est gloria creaturæ rationali conferenda, quam quidem D. Aug. de bon. persever. c. 14. definit esse præscientiam, & præparationem Beneficiorum Dei, quibus certissimè liberantur, quicunque liberantur; quia tamen hæc descriptio potius circa media ad gloriam requisita, quæ sunt beneficia, seu gratiæ, directè occupatur, addit quoque præscientiam, quæ tamen diversa est à prædestinatione, magis placet illa d. Thom. hic. q. 23. quòd sit ratio transmissionis rationalis creaturæ in ultimum finem in DEO præexistens, quàmquam in compendio sufficienter diceretur, esse æternam alicujus destinationem ad gloriam, in qua descriptione nihil desiderari, nihil demipoteest. Nec contra ly: æternam urget Evangelium Matth. 23. possidete paratum vobis Regnum à Constitutione Mundi, quasi in tempore creationis mundi tantùm parata fuisset gloria. Opponitur enim D. Paulus ad Ephes. 1. elegit nos in Ipso ante Mundi constitutionem: & in Arabico loco, à constitutione, legitur: ante constitutionem: aut certè intelligenda est constitutio Mundi non temporanea, sed æterna in mente Divina.

4. *Viso quid nominis, & quid rei*
Prædestinationis, ad difficultatem Con-
troversam descendo explicandam; con-
sistit autem in hoc, utrùm Dominus
DEus aliquem, aut aliquos prius præ-
destinavit ad Gloriam, quàm prævidit
eorum merita, non quidem pro aliquo
instanti reali; nam & prædestinatio seu
ad Gloriam, seu ad Gratiā, & prævisio
meritorum, sicut & omnia alia in pun-
cto æternitatis facta erant, quod, quia
indivisibile est, vera, & realia instantia
non agnoscit: sed sicut quoad alia so-
lent Theologi instans æternitatis in va-
ria partiri, & dicere hoc in uno, aliud in
alio instanti, aut potius signo determi-
natum, & sancitum esse, prout scilicet
vident res ipsas, & effectus se in tempo-
re antecedere, & consequi: ita etiam in
proposito quærunt, an quemadmodum
in tempore videmus, quòd merita ante-
cedant Gloriam, ita etiam nostro conci-
piendi modo asserere debeamus, ea hanc
præcedentiā etiam in æternitate habe-
re, an verò ordinem inversum juxta il-
lud vulgatum; *quæ sunt priora in inten-
tione, sunt posteriora in executione*, estque
aptissimum, & fermè unicum exemplum
in Fine, & medijs ad illum. Nec hoc est
quærere aliud, quàm utrùm DEus sine
ullo respectu ad merita prædestinaverit
quos-

quosdam ad Gloriam? & si ita: merita non sunt causa prædestinationis, bene verò, si facta sit cum respectu ad illa. Atque hoc est, quod alij quærunt, nempe, an merita sint causa prædestinationis? quod ut melius capias.

5. Adverto, non quæri, nùm merita sint causa prædestinationis entitativè sumptæ; ita enim est actus Divinæ Voluntatis omninò incausatus: sed terminativè, an scilicet ea, ut prævisa sint motivum, ob quod actus ille ad Gloriam aut omnium terminatur, aut aliquorum, non quidem motivum primarium, quale est sola Bonitas increata: *universa propter semetipsum operatus est Dominus* Prov. 16. sed secundarium ut Prædestinatio sit potius finis meritorum; intantum namque DEus unum propter aliud velle dicitur, & ad ita volendum à sua Bonitate movetur, inquantum unum habet ordinem ad aliud, quod scotus 3. 9. 49. q. 8. hîsce innuit: *DEum velle aliquid propter finem creatum, non tanquàm finem ipsius DEI, sed tanquàm finem ipsius effectûs DEI*, & alibi amplius declarat. Adverto item, non quæri de illa Voluntate generali per D. Paulum 1. *ad Timoth.* 2. manifestata: *omnes homines vult salvos fieri*; quia communis esse & salvandis, & damnandis
sup.

supponitur, estque conditionata : verum de absoluta, solis Electis propria, quæ infallibiliter adimpletur.

§. II.

Varia hac de re sententiæ.

6. Porrò in hac Dissertatione variæ sunt sententiæ, & errores etiam: Manichæi etenim, Clemente Alexandrino l. 5. *strom.* & Origine referente, volebant, non esse in nostra potestate, ut *salvemur*, sed *naturas esse Animarum tales, quæ in omni genere vel pereunt, vel salvantur*: nec ullô modô posse animam, quæ mala facta est, bonam fieri, aut quæ bona facta est, malam fieri: in hoc exactè consonantes alteri errori de duobus principijs, seu Dijs, à quorum uno bona cuncta, & ab altero mala (apage cum simili Deo) etiam deterrima originantur.

7. Pelagius natione Scotus, ut errorem Manichæorum, omnia in necessitate ponentium, infringeret, & bona, ac mala non à natura, sed à libero arbitrio ordiri ostenderet, hoc ita extulit, ut etiam ea, quæ fide Magistrâ gratiæ Divinæ tribuuntur, illi dumtaxat appropriaret, docens inde, prædestinationem nostram respicere merita antecedentia, ex mero naturali arbitrio sine a^djutorio Gratia elicita. Et quia hæc falsitas acriter

ter à D. August. impugnabatur, alij
volentes etiam gratiæ aliquid deferre,
ajebant, primum quidem meritum, seu
initium Fidei à puro arbitrio, ulterio-
ra autem merita à gratia coadjuvante
procedere; adeoque prædestinationem
pro sui motivo habere merita, sed pri-
mum quorum in naturale refunditur ar-
bitrium: quam ob doctrinam semi-Pe-
lagiani appellantur, tanquam in parte
Pelagiani. Sed omisîs hîs, alijsque he-
resiarcharum lapsibûs, qui anathemate
à Trident. PP. *sess. 6. Can. 1. 2. & 3.* ac
alibi confixi, ad Catholicos deveniendo.

8. Tenent plurimi DD. prædesti-
nationem esse in solam DEI misericor-
diam, & specialem bonitatem refunden-
dam, quâ DEUS O. M. sine ulla reflexi-
one ad merita, & ita (ad captum no-
strum loquendo) pro aliquo signo quasi
priori ordinavit aliquos ad beatitudi-
nem æternam. Ne autem contradicant
scripturæ, Beatitudinem præmium, &
mercedem bonorum operum, quæ quis
in vita gessit, appellanti, asserunt, eam
esse gratis prædestinatam, non tamen ut
gratis, sed mediantibûs potius meritîs
aquirendam, & ut hoc defendant, distin-
gunt duplicem Ordinem in Divina vo-
luntate, *intentionis*, & *executionis*, & a-
junt, quòd efficax de danda gloria decre-
tum

tum ex puro beneplacito latum, non nisi
dependentè à meritis executioni man-
detur, ut amplius infra patebit.

9. Alij à diametro oppositi, & du-
plicem hunc ordinem recijentes, non ni-
si unicum Decretum admittunt (si ta-
men & tale ultra illud conditionatum,
& universale sub N. 5. insinuatum con-
cedi debeat, de quo infra) vi cujus
omnes illi libro vitæ incorporantur, qui
prævisi sunt Divinæ gratiæ liberâ obtem-
peraturi cooperatione : ut proinde in
horum sententia prævisio meritorum
præcedat pro aliquo signo destinatio-
nem ad gloriam : quod intellige de me-
ritis absolutè, & non hypotheticè præ-
visis, nemo enim propter ea, quæ factu-
rus esset, sive bona, sive mala, præmia-
tur aut punitur, aliàs verificari quomo-
do posset illud Sap. 4. *raptus est, ne mali-
tia mutaret intellectum ejus, placita enim
erat DEO anima illius?* quale enim be-
neficium foret raptus è vita præmatu-
rus, si æquè propter futuram, durante
vita, malitiam puniri deberet? & quo-
modo placita anima illius, si ille ob hy-
pothetica peccata DEO exosus?

10. Explicatâ hac sententiarum va-
rietate, restat videndum, quæ mens D.
Augustino, & Scoto in hac materia fue-
rit, & quid de ea sentiendum. Adverte
au.

autem, simul utriusque exquiri mentem, quia S. Augustinus magni in Ecclesia est ponderis, alter verò scholæ, quam profiteor, Magister, & Princeps, ac aliàs etiam si non semper, saltem ut plurimum se Augustini accomodat menti, tantum hujus doctrinæ addictus, ut attempta illius, juveni ætate, vix alijs, quàm volvendis Augustini operibus occupatus videri posset, cujus luculentum indicium est, quòd ex computatione nostri P. Josephi Læalii in præfatione ad Pædias Scoto-Theologicas in suis sententiarum libris unius Augustini auctoritatem 815. vicibûs alleget.

II. Ne ergo etiam illi; qui prædestinationem absolutam factis in gratia meritis adscribunt, sibi Augustinum abesse paterentur, producunt aliquos ex illo Passus, quasi ijs indicaret hanc Sententiam. Verùm quia S. Doctor plus quàm satis integris libris, ut de prædestin. Sanct. de bono perseverant: & corrept. & grat. aperuit suam esse sententiam, prædestinationem esse opus purè putè DEI misericordiam: imò postremum ex ijs librum ea intentione scripsit, ut priores duos contra Faustum & Massilienses, occasione hujus gratuitæ prædestinationis obmurmurantes, defenderet: flecti non possum, eum alteri

teri illi prædestinandi, modo favere. Nec attendendi aliqui tantum, ijque modici textus in contrarium adduci soliti, cum ut ait J. Ctus L. 24. ff. de legibus, incivile sit, nisi tota lege perspecta, una ejus particulâ (aut etiam propositione) propositâ judicare, vel respondere, dum aliâs ex contextu mens Authoris clarescit. Manet igitur D. August. non obiter, sed operosè docuisse, Deum ex massa perditionis, ad quam se totum genus hominum per Adæ dejecit peccatum, quosdam singulari beneficio, & misericordia discrevisse ad gloriam, cæteris in ea relictis, ut liberatus Epist. 105. ad Sixt. de non liberato discat, quod etiam sibi supplicium conveniret, nisi gratia subveniret.

12. Scotus hanc abyssum prædestinationis ex instituto pertractat. 1. d. 41. q. un. per totam, in qua propositis aliorum sententiis hæc habet: *Potest aliter dici, quod prædestinationis nulla est ratio, etiam ex parte prædestinati aliquô modò prior ista prædestinatione, reprobationis tamen est aliqua causa, &c.* Et postquam pro hoc sentimine rationem (de qua suò locò) adduxisset, opponit sibi, quod si Petrus, & Judas, ut omninò in naturalibus æquales divinæ proponantur voluntati, & illa primò vult Petro beatitudi-

tudinem, quid vult tunc Judæ? Si damnationem? Hæc non habet sui causam. Si beatitudinem? ergo & ille prædestinatus est. Difficilis reverà instantia! adquam juvat subtilem illius responsionem in terminis adducere; dici potest, quòd in isto primo instanti nihil vult Judæ, sed tantum est ibi negatio volitionis gloriæ: & similiter quasi in secundo instanti naturæ, quando vult Petro gratiam, adhuc nullus actus positivus divinæ voluntatis est circa Judam, sed tantum negativus: In tertio instanti, quando vult Petrum permittere esse de massa perditionis, siue dignum perditione, & hoc siue propter peccatum originale, siue actuale, tunc vult permittere Judam simili modo esse filium perditionis: Et hic est primus actus positivus uniformis quidem circa Petrum, & Judam, sed ex isto actu est istud verum: Judas erit finaliter peccator, positis illis negationibûs, scilicet quòd non vult sibi dare gratiam, nec gloriam. In quarto instanti offertur Judas, ut peccator finaliter divinæ voluntati, & tunc ipse vult justè punire & reprobare Judam. Meritò additur in Margine: in his ingenia stupefiant, quantò provectiora. Pergit subtilis ultra: Nec mirum, quòd non ponitur similis processus prædestinationis, & reprobationis, quia bona omnia attribuantur principaliter DEO, mala autem

B

nobis,

*nobis, & ita DEum prædestinare sine ratione, congruit Bonitati suæ, sed ipsum vel-
le damnare, non videtur sibi immediatè
posse attribui respectu objecti ut cogniti in
puris naturalibus, sed tantum respectu ob-
jecti, ut cogniti in peccato mortali finali.
Ita ille.*

13. Atque hæc de mentibus D. Au-
gustini, & Subtilis manifesta sunt, de
quibus si urgeas, quid sentiendum? no-
lo quantum ad priorem recurrere ad ju-
ditiū Sedis Apostolicæ, quæ videtur
quodammodò tacitè quemlibet à neces-
sitate illum sequendi liberare; narratur
etenim à pluribus (*Baronio, Petavio, no-
stro P. Barone, &c.*) à Ss. Prospero, &
Hilario, genuinis Augustini discipulis,
Cælestinum Papam interpellatum pro
hujus, tunc recens mortui, doctrinā
contra quosdam Galliæ Presbyteros,
qui eam accusabant, defendendā: at Pa-
pa, tametsi cæteris acrior de prædesti-
natione sine meritis fuerit controver-
sia, scripsit ad Episcopos Galliæ episto-
lam, sed in qua illa dumtaxat, quæ de
peccato originali, gratiā Christi, & usu
liberi arbitrij certò credenda, comple-
xus est, interim de prædestinatione nec
syllabam tangens, utique, ut hōc suō si-
lentiō hac de materia libertatem opi-
nan-

nandi concederet. *Nec est*, quòd Cælestinus doctrinam Augustini de gratia summè commendet, prædestinatio autem summa est gratia. *Verum* hoc est, sed quia gratia æquivocum vocabulum, nemo cogitur credere, prædestinationem esse sub nomine gratiæ à Papa intellectam.

14. Sufficit ad præsens, ipsum S. Augustinum ita additum fuisse Prædestinationi gratiæ, ut tamen aliam non reprobaverit, fortassis nunquam tam fervidè illam propugnâset, nisi inductus errore Pelagianorum, totum, etiam prædestinationis negotium meritis merè naturalibus tribuentium, ita se declarat lib. de grat. & lib. arbit. c. 6. *si merita nostra ita intelligerent (Pelagiani) ut etiam ipsa dona Dei esse cognoscerent, non esset reprobanda ista sententia. Quoniam verò merita humana sic prædicant, ut ea ex semetipso habere hominem dicant, prorsus rectissime respondet Apostolus: quis te discernit? ergo palam fatetur, se alteram etiam sententiam in sua veripermittere similitudine: à quo proinde non habet, quod timeat.*

15. Quantum autem ad Scotum, fateor, eum multum Augustini sententiæ additum, modò ille prædestinationem ante massam perditionis posuisset:

& hoc in causa est, quod sæpiùs in suis sententiarum libris ex illius opinionis discurrat suppositione. Verumtamen in 1. cit. omnibùs hinc inde discussis definitivam profert sub litt. *D. de istis opinionibus omnibus, quia Apostolus videtur disputans de ista materia ad Rom. in fine, quasi totum imperscrutabile relinquere: ò altitudo, inquit, divitiarum sapientiæ & scientiæ Dei! & quis novit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit? ideo, ne scrutando de profundo, secundum dictum Magistri, eatur in profundum, eligatur, quæ magis placet, dum tamen salvetur libertas Divina sine aliqua injustitia, & alia, quæ salvanda sunt circa DEUM, ut liberaliter eligentem: & qui aliam opinionem tenuerit, respondeat ad ea, quæ tacta sunt contra eam. Si itaque conditiones, hinc à Scoto appositæ, ab ejus impleantur discipulo, plenam obtinet licentiam tenendi, quod libuerit, Magistrò palam consentiente.*

Atque ex his, quæ de S. Augustino & Subtili adduxi, abundè, & ad oculum liquet, quid de utriusque mente sentiendum.

§. III.

Verior sententia proponitur.

16. Præmissis, & præsuppositis, quæ per tres priores §§. adnotavi, prolixè

lixè quidem, sed quia de quibusdam eorum in libris disputari video ; plures enim, etsi opposita sentientes, & D. Augustinum, & Scotum sibi adesse optant, adductis, & explicatis eorum Passibus, à qua pugna, cùm ostenderim, utrumque Doctorem sequaces ultimè dimisisse *secundùm desideria cordis eorum* Ps. 89. ulterius liber manebo. Nec est, quòd quispiam urgeat, non ea dumtaxat vitand, quæ Augustino adversa, quin potius, quæ ab illo iudicata veriora, de tanto Ecclesiæ lumine sanctè sentientem amplecti debere. Præterquàm enim, quòd & alijs Ecclesiæ Patribus, Augustino oppositum docentibus, quos infrà per decursum allegabo, suum debeamus honorem : si loquendum foret, quod res est, distinguerem materiam morum, & disciplinæ, Ecclesiæ regimen tangentē, ac dogmata ad fidem supernaturalem pertinentia, à quæstionibus, in quibus sivè unum dicas, sive aliud, stabit sanctitas Ecclesiæ, fideique integritas : in illis fixus oculus ad S. Augustinum, aliosque PP. semper tenendus, non ita in his posterioribus, pro quo, ne metam propositi transcendam, vide, si placet, opus *de moderatione ingeniorum in Religionis negotio*, &c. intitulatum, & à quodam sub nomine *Lamindi Pritani* solidè, & utiliter elaboratum.

17. Concludo jam, & dico, efficacem, & absolutam Prædestinationem ad Gloriam meritorum prævisionem non antecedere. Hæc conclusio, quàm grave à modernis habeat patrocinium, nemo est, qui ignorat. Ei quoque favent Sancti, & PP. ut S. Chrysost. Orig. Theodoret. Theophylact. ex Græcis, ex alijs Ss. Ambros. Hieron. & Fulgent. l. 1. ad Monim. c. 24. clarissimè tenens, quòd *DEUS prædestinavit ad Regnum, quos ad se præscivit Misericordiæ prævenientis auxiliò redituros, & in se Misericordiæ subsequenti auxiliò remansuros.* Sed præcæteris S. Francisc. Salesius in Epistola ad P. Lessium è S. J. Annessi Gebennensium 27. Aug. 1681. datâ, & ex testimonio Eminentiss. Sfondrati, ac aliorum à PP. Societat. Antwerpiae in argentea Theca asservatâ, hanc conclusionem ita commendat: *sententia illa antiquitate, suavitate, scripturarum nativâ auctoritate nobilissima de Prædestinatione ad Gloriam post prævisa opera sanè mihi gratissima fuit, qui nimirum eam semper, ut DEI Misericordiæ, ac Gratiæ magis consentaneam, veriore, ac amabiliorem existimaui (potuítne amplius dixisse?) quòd etiam tantisper in Libello de amore DEI indicavi.* Nec tam præclaram auctoritatē huic sententiæ demunt
cor-

cordati Authores, ut quàm maximè videre est in opusculo hac de materia ad mentem D. Augustini à nostro Laurentio Brancato, deinde Eminentiss. de Lauæa, editò. Imò si Antiquitas profundius accedenda, negari non potest, ante D. Aug. tempora hanc, quasi communem fuisse opinionem, ut S. Prosper fidus Augustinianæ doctrinæ, dum ei novitas prædestinationis ante merita opponebatur, scripserit Eidem: *illud etiam argumentum, qualiter diluatur, quæsumus, patienter insipientiam nostram ferendo, demonstres, quòd retractis priorum opinionibus penè omnium par invenitur, & una sententia, quâ propositum, & prædestinationem DEI secundum præscientiam DEI receperunt, ut ob hoc Deus alios vasa honoris, alios contumeliæ fecerit, quia finem uniuscujusque præviderit, & sub ipso gratiæ adjutorio, in qua futurus esset voluntate, præscièrit.* En ! egregia sententiæ hujus ex antiquitate commendatio.

18. *Nec ei opponas D. August. ad hoc S. Prosperi quæsitum responsionem I de prædest. Sanct. cap. 14. non esse videlicet opus, ut Patrum, ante se existentium, scrutentur opuscula, antequàm enim Pelagiana hæresis oriretur, necessitas illis nulla erat, in solutione difficilis hujus quæstionis versari: unde*

factum, ut de gratia DEI sentimen bre-
viter tantum attingerent, & transeun-
ter. At, ut verum fatear, ad impugnan-
dum, Pelag. errorem necessaria non est
prædestinatio ante merita; nec enim er-
rârunt, quia prædestinationem ex meri-
tis credebant, sed quia ex illis, naturæ
dumtaxat viribûs eliciendis: unde, etsi
temporibûs S. Augustinum anteceden-
tibûs, hæc grassata fuisset hæresis, in
eam, PP. ætatis illius, non mutando sen-
tentiam de prædestinatione ex meritis,
æquè invehere potuissent, ac modò alijs
ejusdem sententiæ. Quis item asseve-
rare potest, quòd si PP. illi abundantius
materiæ huic incubuissent, alterius sen-
timinis fuissent? res facti est hæc, nec ni-
si divinationi subiecta. Et hoc pro Au-
thoritate extrinseca positæ conclusio-
nis: nunc videndum, an non etiam in
Sac. Biblijs & principijs Theologicis
fundamentum habeat.

§. IV.

Sac. Scriptura in favorem Asser- tionis.

19. Primum testimonium sit D.
Pauli, qui ad Rom. 8. ennumerans om-
nes actus, & decreta Divinæ volunta-
tis circa salutem hominum, tum ab
æterno definitam, tum in tempore com-
ple-

pletam, sequentem ponit ordinem :
Quos præscivit & prædestinavit conformes fieri imaginis Filij sui, ut sit ipse Primogenitus in multis Fratribus : quos autem prædestinavit, hos, & vocavit, & quos vocavit, hos & justificavit, quos autem justificavit, illos & glorificavit. Clarum est ex isto ordine, quod præscientia, non naturæ, quia hæc etiam ad reprobos tendit, nec peccatorum, quæ reprobationem præcedit, sed bonorum operum, sit ante prædeterminationem, quodque ab æterno prædestinati, in tempore subinde vocentur,ificentur, & glorificentur : ut proinde, sicut in tempore tria hæc posteriora ordinem, in quo posita sunt servant, in tali se etiam ab æterno in Divina consequantur voluntate. Et hanc glossam approbat, nisi fortè Author sit illius S. Ambrosii. *quos præscivit, inquit, hos & prædestinavit, quia non ante prædestinavit, quam præscivit, sed quorum merita præscivit, eorum premium prædestinavit ergo.*

20. Nec video quomodo huic testimonio satisfaciat nota Cajetani super hunc locum Pauli, quasi scilicet, cum simpliciter dicatur : *quos præscivit, & prædestinavit*, non verò : *quos præscivit, hos & prædestinavit*, sicut, ad alios actus deveniendo, semper apponitur

tur ly, *hos*, ut quos prædestinavit, *hos* & vocavit, quos vocavit, *hos* & justificavit &c. Hæc ipsâ loquendi diversitate palam fieret, posteriores hos actus esse distinctos, priores verò: *quos præscivit, & prædestinavit*, æquivalere, & esse synonymos, aut saltem unum non esse causam alterius, sicut prior ex alijs est causa posterioris. Si enim res ita intelligatur, tam solemnis D. Pauli textus omninò mancus redditur, & imperfectus; nam sit ly: *Et copulativum synonymorum*, & non potius auctivum, poterit utique unum ex illis omitteri (quid enim opus idem bis repetere) & ita dici: *nam quos prædestinavit conformes fieri imaginis Filij sui. . . . quos autem prædestinavit, hos & vocavit &c.* An autem sensus hic sit completus, & non potius in prima parte aliquid desit? Ex hoc eodem motivo retunditur alia ejusdem expositio, quòd scilicet secundum D. August. & rei veritatem prædestinatio in sacris litteris non semel veniat nomine præscientiæ. Sit etenim hoc, sed in proposito textu, ni julus sit, quod absit, dici id nequit.

21. Facit pro assertione secundò Epistola ad Corinth. 1. in qua c. 2. adducitur ex Isaj. c. 64. *oculus non vidit, nec*
auris

auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit DEus eis, qui diligunt illum: Non agitur hîc de gloria in tempore danda, sed de præparatione gloriæ: quæ præparavit DEus diligentibus: In opposita autem sententia præparatur ijs, qui nec diligunt, nec non diligunt DEum, nec dilecturi prævidentur: ergo. Similiter etiam loquitur D. Jac volens c. 2. avertere contemptum pauperum: Audite Fratres mei dilectissimi! nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, & hæredes Regni, quod repromisit Deus diligentibus se? Ecce! dicitur Deus elegisse pauperes, & non illos, qui nec pauperes, nec non pauperes prævisi erant: repromisit etiam Regnum diligentibus se, ut sit contractus quodammodo onerosus Regni pro dilectione: ergo.

22. *Si dicās, non esse in his Passibus sermonem de electione absoluta, sed de universali, & conditionata, ut sensus sit, Deum præparasse gloriam ijs, qui essent dilecturi. Resp. Si standum sit in proprietate verbi, ut alias Adversarij volunt, aliud esse: qui diligunt, aliud: qui diligent: aliud item diligentibus, & aliud dilecturis: cum ergo illud actualitatem importet, significat, præparatum esse ab æterno Regnum*

gnum iis , qui erant actu in mente Divina diligentes , hoc est , quorum dilectionem , ut futuram Deus actu prævidit : in sensu verò Adversariorum fuisset dilectio pro signo prædestinationis absolutæ merè possibilis. Deinde si concederem etiam explicationem de prædestinatione universali , & conditionata , adhuc favebit Resolutioni positæ , ut infra patebit , ubi ea ex tali concludetur electione.

Nec contra hos textus , ita deductos , urget , quod opponi solet , propterea committendum.

23. Favet tertio Epistola 2. ad Timoth. c. 2. *Si commortui sumus , & convivemus : Si sustinebimus , & conregnabimus : si negaverimus , & ille (Christus) negabit nos :* Ubi eodem modò D. Paulus de Regno obtinendo , & de negatione , quâ à Christo negabimur , loquitur : ergo sicut , ut negemur à Christo , prærequiritur negatio illius , ita , ut convivamus , aut conregnemus , necessarium est , ut comoriamur , & sustineamus. Favent denique omnia illa loca , in quibus beatitudo dicitur *Merces* Luc. 10. *Bravium* 1. ad Corinth. 9. *depositum*. 1. ad Timoth. 1. *Corona justitiæ*. ibidem c. 4. Si enim habet rationem mercedis , præmij &c. non est purum donum , sed
sup.

supponit merita, quæ etiam sæpiùs pro
causali gloriæ allegantur, ut: *quia in
paucis fuisti fidelis, supra multa te con-
stituam, intra in gaudium Domini tui.*
Math. 25. *Reddet. unicuique secundum
opera &c.* Math. 16. *Pater vos amat*
(& quis major amor, quàm quò æter-
na conceditur felicitas?) *quia me ama-
stis.* Joan. 16. Et non, quia ita illi pla-
cuit duntaxat: *Esto fidelis usque ad
mortem, & dabo tibi coronam vitæ* Apoc.
2. Transeo plurima ejusdem, vel æqui-
valentes tenoris, ex quibus omnibus
concluditur, beatitudinem nemini gra-
tiosè duntaxat promissam, sed ad mo-
dum contractûs quasi onerosi: *quasi*
dico; non enim durum, & difficile, sed
suave jugum Christi, quod hic in contra-
ctum venit, & onus ejus leve Matth. 11.
Atque ideo, instruit Trident. Sess. 6.
cap. 16. benè operantibus usque in finem,
& in Deo sperantibus proponenda est vita
æterna, & tanquàm gratia filiis Dei per
Jesum Christum misericorditer promissa
(gratia utique Dei, quòd æternam vi-
tam benè operantibus promiserit, cum
stante quocunque opere potuisset non
promittere:) *Et tanquàm merces ex ipsius*
Dei promissione bonis ipsorum operibus,
& meritis fideliter reddenda. Hæc est
enim illa corona justitiæ &c.

24. Ad hæc omnia, & centena alia, si ad medium proferre opus esset, unicam AA. opponunt distinctionem de ordine intentionis, & executionis, volentes, esse quidem dogma Catholicum, gloriam habere rationem coronæ, quam nemo sibi spondeat, nisi, qui legitime certaverit. 2. ad Timoth. 2. At non ex eo, quia ex prævisione certaminis promissa est, sed quia ex alia voluntate statutum, gloriam gratis promissam, effectivè nequaquam dandam, nisi post certamen, & merita. Et hac distinctione attentata inducitur concordia in Scripturis, quæ quandoque insinuant, gloriam esse opus misericordiæ, aliàs verò mercedem. Hæc est communis cantilena, quam ut defendant, aliqui eorum multum operosi sunt; hinc enim, si deessent, actum foret cum prædestinatione purè misericordi, ut apud ipsos videas. Porro mihi animus non est, separatim cum duplici hoc ordine habere negotium, an scilicet, quando, aut quomodo admittendus: sed propositi mei erit ostendere, distinctionē illam hinc locum non habere, quod fiet, dum sequenti §. probavero, suppositā eā, prædestinatis nullam relinqui libertatem capeffendæ gloriæ, cum tamen illa talis sit merces, quam perdere, aut assequi in nostrā situm est potestate. Perpende

pende itaque , quod inferiùs dicam , illudque huc applica.

25. Solet quoque pro conclusione adduci decretoria illa sententia , à justo Iudice ad plenum Electorum gaudium in Iudicij magni die proferenda : *venite Benedicti Patris mei ; possidete paratum vobis Regnum à constitutione Mundi ; esurivi enim , & dedistis mihi manducare &c.* Matth. 25. ubi liij enim refertur ad tò : *paratum* , ut sensus sit , paratum esse Regnum propter opera misericordiæ : sicut æternus paratus est ignis negantibus illa : *discedite à me maledicti in ignem æternum , qui paratus est diabolo , & Angelis ejus ; esurivi enim , & non dedistis mihi manducare &c.* Est enim utriusque sententiæ idem tenor. Verùm non sine fundamento adnotavit Baro noster , posse quempiam morari in verbis illis : *Diabolo , & Angelis ejus* ; quia enim Lucifer , & caterva illius non peccavit denegando cibum , quomodo verùm erit , paratum illi esse ignem eò , quòd , esurienti in servis suis Domino , non dederit ? debet ergo causalis enim reduci ad *discedite* , ut sit causa damnationis executioni datæ , atque ita , si in paritate modi loquendi , à Scriptura usurpati , standum sit , in priori etiam Electorum sententia causalis enim ad *venite* ,

*te, vel possidete retrò trahendum erit, nullatenus ad tò: paratum. Deinde, si sensus exactè perpendatur, apparebit, propositionem illam: qui paratus est Diabolo, & Angelis ejus, esse merum interjectum, nec pertinens ad substantiam Sententiæ, cùm non fiat sermo ad Diabolum, sed ad præscitos tantùm homines: ad hos verò directè nihil in ea continetur, nisi, ut discedant propter immisericordiam ad ignem æternum: Et quia etiam in secunda persona pluralis numeri causa exprimitur: *esurivi enim, & non dedistis &c.* ad illos ea pertinet, ad quos est sermo, nempe ad reprobos: proinde causa hæc illius est causa, quod in reprobos fulminatur, fulminatur autem, ut in ignem descendant, per consequens, &c. Jam loquendo à paritate, glossa fieri potest similis ad alteram Electorum sententiam, si ita vertatur: *possidete Regnum, quod vobis paratum est, &c.* Quapropter non multùm huic fidendum arbitror Authoritati, quàmvis alij magnam in illa vim reperire volunt. Quòd autem S. Joan. Chrysof. homil. 80. in Matth. explicet, *nam, quia sciebam vos, antequàm nati essetis hujusmodi futuros, hæc vobis à me preparata fuere,* facit quidem pro assertione posita, non tamen putandum, eum hunc*

Mat.

Matthæi locum ita intellexisse, quasi causam præparati ediceret Regni, sed potius gratiâ materiæ id dixisse.

§. V

Prima ratio pro Assertionem.

26. De fide est consecutionem Gloriæ esse arbitrio humano commissam, ut Eam quisque promereri possit, aut perdere, sed si Prædestinatio absoluta nostra antecederet merita, id non verificaretur: ergo. *Prob. min.* Quod ad aliud quod antecedens necessariò sequitur, in nullius est arbitrio, & potestate, nisi sit & illud antecedens in eadem potestate, sed ad Prædestinationem absolutam necessariò Petrum e. g. sequitur gloria, nec Prædestinatio illa est in potestate ejus: ergo. *Maj.* est principium universale contra Prædeterminantes, & meritò; debet enim distinctio esse inter eum, qui semet commisit scanno, & qui ab alio, cui resistere nequit, illi impositus est, quàmquàm uterque, dum sedet, necessariò sedet: *omne enim, quod est, quando est, necesse est esse, sed quæ, nisi quòd unius sessio proveniat ex propria voluntate, non alterius?* *Min.* etiam constat, quia Prædestinatio illa absoluta fuit facta ante merita libera, & cùm absoluta, & efficax sit, nul-

C

lam

jam resistantiam admittit. Fortis mihi apparet hæc Ratio, quæ proinde A A. mirè torquet, ut videre est tùm ex sedulo eorum insolvenda illa labore: tùm quòd quædam in responsionem adducant, quæ si alibi occurrant, nec ab ipsis reciperentur, idque etiam in alijs eorum pro hac materia principiis advertere licet. Res experimenô fiet clara.

27. Adferunt itaque jam suprà ex Num. 24. notam distinctionem de ordine *intentionis*, & *executionis*. Nam tamen si DEUS sine respectu ad voluntatem, aut merita Petri statuerit ei gloriam, vi hujus tamen decreti, quod ad ordinem *intentionis* spectat, necdum ille gloriam possidebit, sed quia in sequenti statuit signo dare eam ut Mercedem meritorum, liberè ponendorum; & voluntas hoc statuens est quid ordinis *executionis*. Primum ergo Decretum respicit gloriam simpliciter nec dandam ut donum, nec ut præmium; alterum autem terminatur ad eam tanquam præmium ob merita, quæ quia liberè eliciuntur, libera quoque gloriæ est consecutio, verificatúrque, quòd gloria sit vi primæ Prædestinationis Petro gratis promissa, *ly gratis*, seu gratuitate se tenente ex parte Actus Divini

ni prædestinâtis tantum (quatenus Deus ad illum necessitatus non est) non ex parte objecti , seu gloriæ , quam non decrevit gratis dandam , sed potius vigore subsequenter decreti in remunerationem meritorum. *Equidem fateor*, duplicem hunc ordinem non videri pugnantem , ut quidam evincere magno quidem conatu , sed infelici eventu ad laborant ; quid enim vetat , (libeat ex humanis exemplum sumere) ne dux à nemine , nisi præcisè à propria motus voluntate , 100 Solidos duobus , aut quotquot mavis , largiri statuatur militibus : & mox subinde decernat , eosdem dare illis in remunerationem exercitiæ generositatis ? Ita autem intentionis adest voluntas , & executionis , idque , quod à duce gratuite destinatum , militibus executivè non nisi ob generosos obvenit actus.

28. At quàmvis hoc , aliâque exempla ad facilitandum adinventum caput , lubenter admittam , vix tamen ad aliud deserviunt , præterquàm ad intentionis , & executionis explicanda decreta ; sum namque persuasus , quòd , si prima producti Ducis voluntas foret efficax , & mutationis nescia , milites , sint dein generosi , vel desides , & otiosi , habebunt denique aureos : proinde nego-

etiam hoc ita exemplificare, est difficultatem de casu in casum transferre.

Contra distinctionem itaque in se evidenter ita arguo. Illud est liberum Petro, quod à liberis illius pendet meritis, sed stante supposito, & explicatione AA. Gloria secundum se, & in substantia ab illis non pendet, benè verò modus, & quædam, ut ita dicam, denominatio Gloriæ, scilicet quòd sit merces, & corona: ergo illa in substantia Petro libera non est, sed modus duntaxat eam habendi. *Maj.* est aperta: *Min.* est, ut dixi, explicatio AA. volunt enim, Decretum in ordine intentionis respicere rem in se, præscindendo ab omni, quò produci potest, modò, Decretum verò executionis modum ipsum; atque ita sicut si DEus simpliciter Tritici statueret abundantiam (& hoc est unum ex exemplis, quod ad nauseam repetit Mastrius) nihil determinando, utrùm mediò pluvie competentis, aut aliò quocunque sit effectuada; tale enim postea primò decerneretur: ita statuit DEus dare Gloriam Petro simpliciter, & in sequenti deinde signo statuit eam dare ob merita, qua proinde statuitio terminatur ad modum, quò danda est. Est ergo *Min.* secundum illos vera, & quid de *consequentia* nisi bonitas expectanda? & tamen consequens
sue

sustineri nequit, quia multum interest Petro, ut sit beatus, parum autem, an hoc sibi obtingat ut donarium, aut ut præmium.

Posset hinc dici, Decretum intentivum causam adæquatam non esse, sed inadæquatam collationis Gloriæ, utpote quæ radicaliter tantum, non formaliter, & completè ex illo sequitur. Verum quia iterum hoc ipso *ſ* recurret, an per hoc argumentum solvatur, expectandum est, & interim.

29. Contra principalem responsionem denuò argumentor : Petrus in priore primi Decreti signo erat sub mera possibilitate, & indifferentia ad merita, & omissionem eorum, ut pro tunc verum fuerit de eo dicere; potest actu, & proximè se determinare ad merita, vel demerita, ac in tali indeterminatione fuit à DEO pro illo tunc visus. Ponatur autem, quòd in signo sequente posteriorem elegisset partem, quid erit de primo Decreto prædestinante? eritne Petrus vigore illius beatus? si non: ergo illud aut non fuit efficax, aut non absolutum, cum ab unica Petri voluntate evacuari queat. Si ita? manet, quod dixi, Petrum esse omninò beandum, sive bonus sit, sive malus, aut non bonus. *Si præendas, stante primo Decreto in-*

fallibile esse Petrum se determinaturum ad merita, impingis alibi; nam cui adscribis eam infallibilitatem? vel primo Decreto, vi cuius necessario sequitur aliud de meritis ponendis? & sic enervas Petri circa merita libertatem, facisque, ne merita sint merita, quia non libera. Si piæ inclinationi, & bonæ Petri indoli? fateris effectum liberè futurum, ex pura inclinatione, & proxima voluntatis dispositione obtinere infallibilitatem, quod apud nos saltem concedere non licet, ne consequenter concedatur, effectus liberos à DEO in dispositione causæ prævideri.

Semper itaque præ oculis habendum, percipi haud posse, unde omnes illi, quos DEus primo Decreto prædestinavit, habeant, quòd sint infallibiliter vocanti DEO responsuri, ut in sequenti dein signo eis Gloria conferri effectivè possit in præmium, cum pro tunc nihil omninò circa eos actum, sed purè putè ad Gloriam gratitè sint electi: Profectò domi nostræ habemus, nihil certi, & determinati de liberis dici posse operibus sine concomitante, aut coincidente, propriùs loquendo, Decreto, quod tamen pro illo tunc abest, sicut & Decretum prædeterminans, Thomistis familiare: imò nec pro primo illo signo

signo (ut ita appareat , etiam in sententia R.R. qui scientiam mediam adstruunt , falsum id esse) ex se futurum bonum opus fuit , seu meritum , aliàs prædestinatio non foret sine meritis prævisis , ut patet : ad eoque.

30. Ut autem principale , ex libertate consecutionis gloriæ pro Conclusionem deductum , ultra jam dicta illustrius evadat , juvat ad Mysterium Incarnationis descendere , ac supponere , quòd ex Scoti doctrina in 3. dist. 7. q. 3. & d. 19. quæ aliis pluribus etiam extra illius scholam placet , Sacramentum illud volitum à DEo fuisse præviè ad prævisum Adæ lapsum , volitum quidem simpliciter quoad substantiam , seu unionem humanitatis ad Verbum , præscindendo ab omni qualitate , & conditione corporis humani , an scilicet in - an passibile esse debeat (en ! Decretum in ordine intentionis circa Incarnationem) ut enim passibile sit , deinde primò sancitum occasione universalis Cathaclysmi , cujus medicinæ apta id materia visum est : & hoc est Decretum executionis. Hæc , inquam , Doctrina est Subtilis , & Sequacium ! ex ea autem inferimus , tanquàm aliquod consequens , quòd Incarnatio , Adamo quoque non peccante , futura fuisset indu-
C 4 biè ,

biè, in carne saltem passionis experte, & cur hoc? ex eo scilicet, quòd primum Decretum exigit quidem aliud, cujus est assignare conditionem corporis, seu modum, sub quo illud executioni dandum, at non exigit contingenter, quasi stante illo ommitti hoc possit, sed necessario, ne evadat inefficax, seu potius, ne contra suppositum negetur unquam fuisse efficax.

Hoc jam attentè considera, &, materiâ tantummodo mutatâ, ad præsens, applica, & videbis, quàm fortunatus, & securus sit, de Beatitudine Petrus, sed quàm misera illius circa eam libertas, cujus tamen non modica cura Orthodoxis necessaria.

31. Ex his ita deductis, & firmatis ru-
it, quod AA. ad tuendam libertatem ultra dicunt, nempe, non omne Decretum antecedens libertati esse inimicum, sed illud tantum, quòd non dicit respectum ad aliud Consequens, virtualiter in se inclusum: jam verò etsi Prædestinationis Decretum præcedat merita Petri libera, ea tamen virtute includit, nec nisi per illa executioni mandatur, ejusque consumatur efficacia (& hoc est, quod supra in fine Num. 28. ex illis insinuat, Decretum in ordine intentionis adæquatam non esse causam gloriæ,

riæ, hancque radicaliter tantum ex illo sequi) quia verò merita à libera Petri dependent voluntate, Decretum illud primum non aufert respectu gloriæ libertatem, nec plenè suppositio antecedens dici potest. *Ruit*, inquam, hoc, si præmissa penitiùs inspiciantur. Sed præterea libet etiam sic dialectari, & quærere; unde habeat primum Decretum, quòd virtute includat merita? si ex se, seu sui natura? ergo positò, illò, necessariò sequentur merita, antequàm se ad illa determinasset Petrus, per consequens non tantum gloria, sed merita quoque non erunt libera. Si ex eo, ut illi reverà volunt (quòd antecedenter universali beneplacito voluerit omnes homines fieri depedenter à meritis salvos; hòc etenim suppositò, si deinde statuat salutem Petri, sequitur effectivè cum nequaquam salvandum nisi meritis elicitis. Atque hoc est, Decretum ordine intentionis virtualiter, radicaliter includere merita. Ast sit hoc verum, quid inde? infertur quidem Decretum Prædestinationis, in ordine intentionis latum, esse per merita executioni mandandum, ne priori de omnium salute beneplacito contradicat, non tamen, quòd merita (& ita nec Gloria) futura sint libera; debebit nam-

que ea Petrus habere vi alterius de sui salute voluntatis, ne aliàs reddatur inefficax, si in sequenti signo conciperetur, ut nolens ponere merita. Denique ut finis huic imponatur §. Quid Scotista, aut alius dicet Thomistæ, si hic illæsam hominis libertatem à Decreto prædeterminante sic discurrendo tueri voluerit? Decretum antecedens, seu prædeterminans Petrum v. g. ad amorem, quàmvis sit ante prævisam cooperationem ipsius Petri factum, simulque efficax, quia tamen executioni non datur, nisi dependenter ab illa cooperatione, quam virtute includit, non destruit, sed compatitur libertatem eò, quòd cooperatio ipsa à Petri pendeat voluntate. Et si quæras ab illo, unde habeat Decretum illud, quòd virtute includat cooperationem? mox reponet, ex hoc, quòd DEUS generaliter statuerit finire causas secundas, ut suos agant motus, conformiter ad earum agendi mòdum; proinde si decrevit deinde amorem à Petro eliciendum, infertur eum liberè eliciendum. Quid ad hoc? nònne sicut merita libera sint, necesse est, ita etiam cooperatio Petri ad amorem?

§. VI.

Predicta Ratio à Retorsionibus defenditur.

32. Volentes A A. vim huc usque promoti argumenti minuere, ad aliam materiam, quæ tamen, ut ajunt, communis est, difficultatem transferre conantur, ut ita speciale non sit, quod aliæ etiam premit. Et primò

Sumunt occasionem ex materia de Gratia; nam eam, quæ congrua, & efficax dicitur, prædestinavit DEus Petro, antequam illum, in hac, aut illa circumstantia positum, hoc, aut illud operaturum prævidisset; atqui hæc gratiâ suppositâ infallibilis est consensus Petri, nec tamen ulli in mentem venit Catholicorum, consensum non fore liberum, ne omne meritum dicatur necessarium, dum quodlibet talem supponit gratiam. Sed *Respond.* hanc instantiam procedere ex Gratia congrua, & incongrua malè intellectis; non enim in ratione qualitatis, aut physica distinguuntur entitate, quasi una earum vi sua inferret consensum, non altera: sed in ratione doni, seu moraliter duntaxat, aut etiam connotativè. Dico itaque, DEum Benedictum post Decretum providendi omnibus gratiâ sufficientem.

cientissimâ ad merendum , sed ante ali-
ud de hujus speciei Gratia (multipli-
ces enim sunt Gratiæ, sed omnes æque,
quantum est de se , ad movendum ho-
minem aptæ) Petro dandâ , prævidisse ,
eum huic tantum Gratiæ ex propria vo-
luntate cooperaturum , non alteri ,
quàmvis & alteri potuisset , si voluisset :
Dum ergo in sequente signo statuit, Pe-
trum hujusmodi prævenire Gratiâ (&
hoc est speciale donum) utique stante
ea infallibilis est consensus Petri , sed
unde ? fors , quia Gratia in se tantæ est
efficacitatis , ut necessario illum infe-
rat ? nequaquam ; sed quia ipse Petrus
se ad consensum suppositâ illâ Gratiâ
determinavit : Et si se sub alia Gratiâ ,
quâcunque tandem , ad consensum di-
sposuisset , non sub hac , illa foret effi-
cax , non hæc. Non ergo Gratiæ tan-
tum adscribitur consensus , ne liber non
sit , sed liberæ Petri cooperationi ; quod
clare docet Trident. cap. 5. Sess. ut , qui
*per peccata à DEO aversi erant , per e us
excitantem , atque adjuvantem Gratiâ
ad convertendum se ad suam ipsorum ju-
stificationem , eidem Gratiæ liberè assen-
tiendo , & cooperando disponantur : ita ,
ut tangente DEO cor hominis per Spiri-
tûs Sancti illuminationem , neque homo ip-
se nihil omninò agat , inspirationem illam*
reca-

piens, quippe qui illam & abijcere potest, neque tamen sine Gratia DEI movere se ad Justitiam coram illo libera sua voluntate possit eò, quòd meritum, seu bonum opus sine Gratia elicited sit respectu justificationis impropportionatum. Nunc considera, an eadem ratio, & non potius palmaris sit disparitas de Gratia efficaci, quæ non est talis, nec infallibiliter adnexum habet consensum, nisi ex Petri voluntate, & de Dextro prædestinante in A A. sensu, ex quo sequitur gloria certissimè, ut latò illò in eadem signo verum sit dicere, Petrus habere merita, aut gloriam, cùm tamen, donec Petrus proximè liber intelligatur, nullum fas sit actum sine periculo falsitatis determinatè asserere. Non nego, remanere contra hanc Gratiæ efficacis explanationem oppositionis locum, sed quia supponi debet, alibi defendenda, in illa ultra propositum amplius morari non licet.

33. Aliam sumunt instantiam ex Perseverantia finali, hæc etenim est, ut Trident: loquitur sess. 6. can. 16. *Magnum illud usque in finem perseverantiæ donum, quod, ut antea cap. 13. docuit, aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens &c. à solo ergo deo datur, & quidem sine meritis, aliàs magnum donum*

num non esset, sed Merces, & præmi-
um, sicut est gloria in Sententia posita,
& tamen Petrus habens illam securus est
de salute, *qui enim perseveraverit usque
in finem, hic salvus erit*, promisit Chri-
stus apud Matth. c. 10. jam autem quid
est magis laxivum libertatis, Prædesti-
natio ad gloriam immediatè, an ad ali-
ud, quod illa necessariò consequitur?
At salvò meliori judiciò, alium, quàm
illì perseverantiæ finalis formandum
putarem conceptum, ut scilicet in re-
cto, & formaliter aliud non sit, quam
meritum hominis, gratia adjuvante eli-
citum, quod, quia connotat mortem
mox secuturam, dicitur finale, seu ulti-
mum, ad quod sequitur proinde gloria.
Sicut ergo D. Deus per vitæ decursum in
Petro tales excitat gratias, & internos
animæ motus, quorum ope peccato
dissensurum, aut si lapsus sit, ad Pœni-
tentiam reversurum prævidebat, pari-
ter id agit in ultimo vitæ momento; &
quia tunc ex cursu causarum secunda-
rum, quem DEus non impedit, finis
adeft vitæ, habet Petrus Perseveranti-
am finalem: Proinde, ut vides, non alia
hìc adeft quoad libertatem difficultas,
sed eadem, quæ in priori instantia de
gratiæ efficacitate soluta est. Quòd
autem ita dicendum esset, non obscure
ex

ex Sac. Litteris deducitur ; nam , ut paulo ante , ex S. Matth. finaliter perseverans certus est de salute , ex S. Paulo verò vult DEus salvos fieri omnes , de quo in sequent. §. si promeriti fuerint , non quidem per vitæ fluxum duntaxat , sed necessariò in vitæ termino ; adeoque non aliud est Perseverantia finalis , quàm meritum finale , idem enim ex utriusque Sancti doctorina ad vitam requiritur æternam , & Perseverantiam finalem , quam D. Matthæus exprimit , alter implicitè subintelligit : per consequens &c. Magnum nihilominus donum est perseverantia ista , alijsque etiam donis majus , quia illo rectè tempore , quò mors imminet gravioresque urgent tentationes , gratiam sive ad perseverandum , sive ad resurgendum efficacem Divina largitur Misericordia : sine Gratia quippe alio tempore data , de salute necdum actum , si verò in ultimo momento desit , nulla spes amplius superest : Propterea incessanter orandum , ac per bonorum operum exercitium ab illo efflagitanda , *qui potens est eum , qui stat , statuere , ut perseveranter stet.*

34. Si dicas , quòd juxta datam explicationem etiam Natura ipsa , seu causæ secundæ ad Perseverantiam finalem conducerent. *Respond.* Non mirum , quòd

quòd naturalia quoque juvent ad salutem; nōne multū eam promovet bona, & pacata indoles, ad pietatem prona, & ab exorbitantia passionum utcunque libera, &c. sola itaque natura non sufficit, occasio tamen esse potest, aut conditionem ponere, ad quam, si Gratia accesserit, æterna sequitur salus. Pro fine advertit hīc P. Baro Noster, quòd si quis, pessimæ etiam vitæ, in morte tantū convertatur, finalem dicitur habere perseverantiam, sine hac enim non est salus, & tamen quomodo propriè perseverare dicendus, cū primò inceperit? Item alius sæpè cadit, sæpè etiam resurgit, si mors tunc, dum à lapsu reparatur iterum accidat, perseverantiam habere dicitur, sed quomodo, cū perseverantia variationem excludat? Fattendum itaque, nisi Catholica prohibeat veritas, Eam ipsissimum finale esse meritum, & ad eam multū naturalem conducere mortem.

§. VII.

Præsuppositum ad aliam Rationem pro Conclusionē.

35. Proba per antecedentes duos *SS.* adducta, & propugnata procedit ex suppositione, quòd sit ab æternō absoluta salvandorum Prædestinatio, distincta modò aliquò à generali voluntate sal-

vandi omnes, quæ est conditionata. Proponam nunc aliam rationem, fortassis ostendentem, suppositum illud non subsistere, quò facto clarum est ruere AA. sententiam; stabit quidem, Prædestinationem antecedere merita, sed non eam, quam imaginantur.

Advertendum itaque Patribus, & Theologis communissimam, & ad commendandum DEI erga creaturam rationalem amorem peropportunam esse sententiam, quæ dictum illud D. Pauli 1. ad Timoth. 2. *DEus omnes homines vult salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire* ita intelligit, ut DEus Benedictus habeat ex mero suo Beneplacito antecederet ad quodcunque hominis meritum, voluntatem sinceram, candidam, & quantum est de se, efficacissimam de omnium omnino, & non aliquorum tantum salute, quæ quidem voluntas non est plenè absoluta, aliàs nullus daretur reprobis, sed conditionata, seu ut eam effectus, id est, actualis sequatur salus, exigit merita, tamquam conditionem ad id necessariò requisitam, nobisque in alijs, & quidem copiosissimis Scripturæ Locis revelatam, in quibus vita æterna non alijs, quam legitimè certantibus, &c. promittitur: Eodem fermè modò, quò Rex militem promovere vellet, si

D

gene-

generosè certaverit, & ob hoc arma daret ad fortiter pugnandum necessaria, & idonea: at si ille, relictis in pace armis, otiosum Belli ageret testem, suâ tantum defidiâ Regis voluntatem in se non experiretur impletam. Sic etiam D. Deus vigore universalis suæ voluntatis dat cuivis auxilia, & gratias ad meritorie operandum perquàm idoneas, quibus si quispiam non cooperetur, non DEI, sed illius est defectus, quòd salutem aliquando non consequatur. *Perditio tua ex te Israël, ex me tantum auxilium tuum. Osee. 13.*

36. Hanc porrò sincerissimam DEI voluntatem non tantum significat in alato D. Pauli testimonio universalis ille terminus: *Omnes*, qui utique propriè accipiendus, cum nullum ex hac acceptance inconueniens, absurdum, aut contradictio sequatur; sed etiam omnia ea Loca, in quibus testatur Dominus DEus, se nulli, nec perversis sufficientissima negare auxilia: *Jerusalem, quoties volui congregare filios tuos, sicut Gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti? Matthæi 23. Quid est, quod debui ultra facere vineæ meæ, & non feci? nihil utique: si ergo quoscunque indiscriminatum opportunè adjuvat ad salutem, quis exclusus est ab illa misericordi voluntate*

te salvandi omnes ? Profecò Ecclesia
nunquam didicit pro aliquibus tantum
DEum orare Omnipotentem, sed po-
tius bonum, & acceptum esse, ut instruit
Apostol. cit. coram Salvatore nostro Deo
fieri obsecrationes, & orationes pro omni-
bus hominibus, ut vitam agant in omni
pietate &c. Christus JESUS etiam de-
dit Redemptionem semetipsum pro omni-
bus : adeoque. Confirmatur ex illo sa-
pientiæ c. 6. Pusillum, & magnum ipse
fecit, æqualis est illi cura de omnibus, si
æqualis de omnibus : ergo nullus ex-
emptus à generali voluntate salutis, ut
proinde quoad hanc non sit distinctio Ju-
dæi, & Græci; nam idem Dominus om-
nium ad Rom. 10. Nec apud Deum est
Gentilis & Judæus . . . Barbarus, &
Scytha, servus & liber, sed omnia & in
omnibus Christus : Sicut non est distin-
ctio apud illum quoad creationem, &
dominium super omnes, ex quo Apo-
stolus etiam quoad voluntatem salvan-
dandi omnium infert æqualitatem.
Conformiter ad hoc advertit S. Ambros.
lib. 1. c. 13. Quis operator negligat ope-
ris sui curam? quis deserat, & destituat,
quod ipse condendum putavit? nam ali-
quid non fecisse, nulla injuria fuit, sed
non curare, quod feceris, summa inclemen-
tia. Tandem Theologi universim do-

cent humanum genus moderno rerum ordine in statu purè naturali creatum non esse, sed ad supernaturalem elevatum ordinem : Hic verò est Ordo gratiæ, & gloriæ, quas, quia Deus cuilibet, nemine dempto, dare statuit, totum hominis genus in supernaturali ordine collocatum intelligitur.

37. Scio, quosdam hanc generalem Dei negare voluntatem, fultos auctoritate D. August. c. 103. Enchir. qui, quod scriptum est, vult omnes homines salvos fieri, intelligit, tamquàm diceretur nullum hominem fieri salvum, nisi quem salvum fieri ipse voluerit, non, quòd nullus sit hominum, nisi, quem salvum fieri voluerit &c. Vel : ut omnes homines omne genus humanum intelligamus, per quascunque differentias distributum: Reges, privatos, Nobiles, ignobiles ... Doctos, indoctos ... Mares fœminas, infantes etsi quid aliud differentiarum est in hominibus. Quid est enim eorum, unde non Deus per Unigenitum suum Dominum nostrum per omnes gentes salvos fieri homines velit? Quòd autem to : omnes ita intelligendum sit, ostendit ex alia Christi phrasi apud Matth. c. 23. ubi ad Phariseos : *Decimatis mentam*, inquit, & *rutam*, & *omne olus*. Neque enim, ait Sanctus, *Pharisæi quæcunque aliena*, & per omnes

*omnes terras omnium alienigenarum omnia
olera decimabant : sicut ergo hic omne olus
omne olerum genus , ita illic omnes homines,
omne hominum genus intelligere possumus.
Et hoc est , quod logicè dicunt , passum
illum D. Pauli pro generibus singulo-
rum supponere , non pro singulis gene-
rum. Sed scio etiam , S. Augustinum
sæpè se explicuisse , ly : Omnes in relatis
tantum accipiendum sensibus , si per D.
Pauli textum absoluta Dei de hominum
salute intelligatur voluntas ; si enim ta-
lem haberet Deus de omnium omninò
salute , nemo utique esset , qui non sa-
luaretur , aliàs verum quomodo esset ,
quod canitur psalmo 115. Deus autem
noster in cælo sursum , omnia , quæcunque
voluit , fecit in cælo , & in terra ? At quia
familiarè est Theologis ut in principio
notavi , divinam in absolutam , & condi-
tionatam distinguere voluntatem , con-
ditione se ex parte ponendi duntaxat
termini tenente , si Passus D. Pauli in-
telligatur , ut debet , de posteriori hac
voluntate , non est , cur non in sua plena
intelligatur universalitate , tametsi non
salventur omnes , ob non impletam ab
ipsis conditionem , quod totum Com-
mentator Matth. apud S. Ansel. in c. 6.
ad illa verba : fiat voluntas tua , hîsce in-
nuit verbis : Duæ sunt voluntates in Deo :*

una misericordia, quæ non est cogens, neque aliquid libero arbitrio aufert, quæ omnes homines vult salvos fieri, quod tamen in libera eorum potestate positum est. Est & alia, quæ est de effectibus rerum, de qua dicitur: omnia quæcunque voluit, fecit. Huic nemo potest resistere, de qua dicitur, voluntati ejus quis resistet? hæc providentiæ concordat semper, alia vero non semper. Si enim velit per misericordiam de aliquo pravo, quod sit justus, & conferat ei gratiam suam, & tamen ille per liberum arbitrium contradicat, nec gratiæ Dei consensiat, hæc voluntas Dei non concordat providentiæ. Itaque homines resistunt voluntati Misericordiæ &c.

38 Nec si D. Paulus ita intelligatur, contrarius est S. Augustinus, cum post relatos ex illo duos intelligendi modos mox subjungat: *Et aliô modô intelligi potest, dum tamen credere non cogamur, aliquid Omnipotentem DEum voluisse fieri, factumque non esse; quia veritas canitat: omnia, quæcunque voluit, fecit. En!* negavit sensum universalem dicti D. Pauli, si intelligatur de absoluta salvandi voluntate; hæc enim, quod voluit, factum non esse, nefas est cogitare: non verò, si de conditionata, quæ non tam facilè negari potest, ut præter jam dicta ex hoc quoque patet; nam utique

que omnes eos vult DEUS salvare, quorum Salvator est Christus, sed est omnium omnino nullò exclusò; si enim aliqui excluderentur, maximè reprobi, quod tamen dici nequit, est namque *Salvator omnium hominum, maximè fidelium* 1. timoth. 4. particula autem maximè est aliorum etiam, nempe infidelium inclusiva: & 1. Corinth. 8. quærit Apostolus peribit infirmus in tua scientia, pro quo mortuus est Christus? Quapropter testatur S. Leo serm. 11. de Pasione. & serm. 1. de Nativitate: *Pro omnibus impijs mortuò Dominò etiam Judas in eo potuisset consequi remedium, si non festinasset ad laqueum Dominus enim noster peccati, mortis que destructor, sicut nullum à reatu liberum reperit, ita liberandis omnibus venit.* Certè hoc negare est augustissimum Redemptionis Pelagus in arcum amoris erga homines rivum indignè restringere. Unde ipse Augustinus Christum Dominum ita reprobos ad propositum alloquentem inducit: *Videte vulnera, quæ inflixistis: agnoscite latus, quod pupugistis, quod & per vos, & propter vos apertum, nec tamen intrare voluistis: utque se purgaret à calumnia à Pelagianis objecta, quasi doceret, ut omnes salventur, Dei non esse voluntatum, ad Articulos sibi oppositos*

inter reliqua art. 2. ita monet : *Sincerissime credendū , atque confitendum, Deum velle omnes salvos fieri , & quòd multi pereant , pereuntium est meritum. Ex ore ergo Domini nostri JESU Christi audivimus , ait S. Clem. Romanus l. 2. Constat. Apostol. c. 59. & perfectè scientes dicimus , quæ sit voluntas Dei bona , placens , & perfectâ , per JESUM Christum nobis demonstrata , ut nullus intereat , sed universi homines unanimi Sententia credentes ei , & unanmem laudem ferentes in eum vivant in æternum. Conditio sola itaque latet ex Glossa S. Ambr. super loc. cit. D. Paul. vult enim Deus omnes salvos fieri , sed si accedant ad eum ; non exim sic vult , ut nolentes salventur , sed vult illos salvari , si & ipsi velint. Idem habent SS. Chrysof. Hieron. Damascen. &c.*

§. VIII.

Proponitur secunda Ratio pro Conclusionē.

39. Suppositâ , & breviter , sed ut-
cunque persuasâ , & à potioribus ex AA.
admissâ DEI voluntate de omnium ho-
minum salute , si præstiterint præstan-
da , sic pro conclusione arguo : decrevit
DEUS , quantum est de se , efficacissime
salutem omnium hominum , si fuerint
in

in gratia : ergo non habet aliam deinde voluntatem, quâ aliquos tantum non prævisis eorum meritis absolutè prædestinavit ad illam *prob. Conseq.* Non datur, fortè nec possibilis est, duplex efficax de eodem effectu voluntas, nam per alteram amplius non fiet, utpote jam plenè, & sufficienter determinatus per unam eôipsô, quòd efficax sit, sed si Deus post illam generalem, aliam de salute aliquorum haberet voluntatem, utraque foret de eodem ; secunda enim est de gloria Petri e. g. prima similiter, cùm de omnium esse non possit gloria, nisi sit quoque de gloria Petri, est etiam, quantum est de se, efficax, ita, ut illi, quâ ad gloriam terminata nihil desit : ergo. Et majoris claritatis gratiâ ulterius ita deducitur, & simul *confirmatur* conclusio : tenor voluntatis generalis est : volo efficaciter, omnes habere gloriam, modò in sanctificante objèrint gratia, & quia universalis est, æquivalet, aut potius includit hæc decreta : volo, ut Petrus, volo, ut Paulus, ut Joannes &c. infallibiliter habeant gloriam, si in gratia suos clauserint dies : Jam autem vides, gloriam Petri esse prædestinatam, nec, ut eam actu habeat, quidquam aliud deesse præter solam gratiam ultimam : Sufficit ergo, ut hæc dunta-

xat in posteriore decernatur signo, & non amplius gloria, ad quid enim?

40. Mirum prætereà quàm evidenter hæc doctrina roboretur ab ea, quæ Juristis frequens & usitata, nempe omnem consensum & voluntatem conditionatam, purificata conditione transire in absolutam, ut opus non sit illam repetere, atqui voluntas salvandi omnes generalis est conditionata: ergo adimpleta conditione eò ipsò evadit absoluta, nec opus est aliâ. Accipio item doctrinam, quam decretorum conditionatorum Patroni adhibent: Volunt autem, quòd sicut conditio, & effectus, in sui existentia, aliquando habenda, ab illa dependens, sunt duo distincta, quorum unum de se esse potest sine alio, ita quoque duplex pro illis exigunt decretum: & quando effectus determinatus jam est, si hæc, aut illa adfuerit conditio, ut ille actu fiat, necessum quidem est, decretare conditionem, non tamen ultrà effectum ipsum; hujus namque primum decretum permanet firmum, per consequens aliquid efficere debet, quid verò efficiet, si aliud iterum ad ponendum requireretur effectum? adeoque. Ejusdem etiam opinionis sunt SS. Patres sic S. Ambros. in Psalm. 118. *Mysticus ille sol. justitiæ ait,*
omni-

omnibus ortus est, omnibus passus, omnibus venit, & omnibus resurrexit. Si quis autem non credit in Christum, generali beneficio (& non aliqua speciali prædestinatione) ipse se fraudat, ut si quis clausis fenestris radios solis excludat. Et lib. 2. de Abel, & Cain c. 3. Omnibus opem sanitatis detulit (Assertor noster) ut quicumque periret, mortis suæ causas sibi adscribat, qui curari noluit, cum remedium haberet, quò posset evadere: Christi autem manifestè in omnes prædicetur misericordia, & quòd, qui pereunt, sua pereant negligentia, & qui salvantur secundum Christi sententiam liberentur, qui vult omnes homines salvos fieri, & in agnitionem veritatis venire: ergò, qui liberantur, seu salvantur, per generalem illam, & non specialem aliquibus salvantur voluntatem. D. Hieron. in c. 1. ad Ephes. inquit. vult salvari omnes, & in agnitionem veritatis venire: sed quia nullus absque propria voluntate salvatur (liberi enim arbitrij sumus) vult nos bonum velle, ut, cum volluerimus, velit ipse in nobis suum implere consilium, utique illud generale, quod Sanctus præmiserat: proinde.

Atque ob hanc rationem non afferui in conclusione, prædestinationem post prævisa fieri merita, sed eam, ut abso-

absoluta est, merita non antecedere duntaxat.

41. *Oppones autem, quòd ita nulla sive ante, sive post prævisa merita daretur prædestinatio, quod directè opponitur Scripturæ Num. 19. allatæ: quos præscivit, & prædestinavit, hoc enim, ut explicui, intelligitur de præscientia meritorum, absolutam antecedente prædestinationem, cujus etiam aliàs fit mentio, ut Matth. 20. & 22. Multi sunt vocati (voluntate generali) pauci verò electi voluntate speciali, seu prædestinatione absoluta, similia sæpiùs reperiri possunt: ergò Respond. In Scriptura nomine prædestinationis non semel venire eam, quæ est de gratia, uti in seqq. videtur, quæ verò est extra propositum. Dum autem loquitur de absoluta ad gloriam prædestinatione, quasi hæc meritorum sequatur prævisionem, intelligendum est, quòd Decretum universale, ante meritorum Petri prævisionem incertum adhuc, quia accedente in altero signo prævisione, fit certum, & absolutum, ob hanc certitudinem concipitur, quasi tunc tantum latum fuisset, diciturque infallibilis, ac absoluta prædestinatio, quæ priùs ob incertitudinem meritorum Petri quantum ad effectum, seu actualem salutis consecutionem fallibi-*

libilis erat. Res exemplò clarescet: Re-
ceptum, ut dixi, Canonistis est, spon-
sum sub conditione promittentem ma-
trimonium, id repromittenti sponsæ,
adimpleta conditione obligari ad illud,
nec opus novo esse consensu, quippe pri-
ore per purificationem conditionis in
absolutum transeunte: Nihilominus
Bonifacius VIII. c. un. de sponsal. &
Matrim. in 6. novum requirere videtur
consensum; verba ejus sunt; *cum ex
sponsalibus conditionalibus ante conditio-
nem existentem, sicut consensum non habentibus,
& incertis, nulla publicæ honestatis
Justitia oriatur, &c.* Si autem sponsalia
conditionata consensum non habent:
ergo, ut posita conditione valeant, alius
adesse debet, quod cum nec Papa inten-
derit, evidens est, consensum conditio-
natum dici quodamodò nullum, quia ef-
fectus illius incertus est, posita autem
conditione esse quasi alium, quia prior
ille transiens in absolutum, & certitu-
dinem inde obtinens, dicitur esse alius.

42. *Dices*: quidquid sit de hoc,
certum esse in materia Prædestinationis
ultra illam generalem aliam requiri vo-
luntatem eò, quòd generalis sit indeter-
minata, nec magis feratur supra Glori-
am à Petro, quàm à Paulo, aut Andrea
obtinendam, posterior autem ad Glori-
am

am Petri duntaxat est restricta, sed voluntas, & Prædestinatio indeterminata distinguitur à determinata: ergo. *Respond. neg. assumpt. & rationem disting.* generalis voluntas est indeterminata, id est, universalis, non ad unum arctata, sed omnes respiciens *conced.* id est divisivè Petrum, aut Paulum, &c. respiciens *neg.* si hōc secundō modō foret indeterminata, vi illius unus, vel alter tantū salvaretur, & alij nova indigerent voluntate: sed quia in priori sensu indeterminata est, omnes, quotquot sunt, complectitur, & quivis vigore illius, modō in illo non deficiat conditio, salvus erit: Quemadmodum ergo voluntas conditionata ex implemento conditionis evadit pura & absoluta, ita quoque ex indeterminata fit determinata respectu illius, qui posuit conditionem, ut cum alijs indubitatē tenet P. Schmier l. 4. tract. 1. c. 3. num 98. Si placet, cape exemplum ab Excommunicatione latae sententiæ. Famossus est Canon ille: *quicumquesuadente Diabolo, &c.* vi cuius si Petrus, suppositis supponendis, violentas Clerico injecerit manus, ipsō factō majoris Excommunicationis innodatur vinculo, nec necesse, eum novā & decretoriā feriri sententiā, quāquam Canon determinatē ad Petrum non dirigatur,

gatur, sed ad quemcumque indeterminatè; ita in proposito. Et sicut, ut Petrum in foro externo liget Excommunicatio, declaratoria tantum fertur sententia: ita ut Petrus in Gratia decedens obtineat salutem, præter generalem Dei voluntatem, aliud opus non est, sed declaratoriam duntaxat in die Judicii, quod meruerit salutem, audiet sententiam.

§. IX.

Utrum Sac. scriptura adversetur Assertioni?

43. Superius §§. per totum, luculenter, puto, probatum, Conclusionem grave in Sac. Paginis habere fundamentum: non est proinde, ut ab illis timeat, secuta in hoc, quod spiritus contradictionis procul absit à spiritu veritatis. Nihilominus quia etiam AA. multum de iisdem gloriantur, videamus, oportet, an tam clara proferre valeant testimonia, quæ apertè, & sine tergiversatione illis faverent.

Primò itaque producant illud Evangelij Luc. 12. *Nolite timere pusillus Grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis Regnum*: verbum *complacuit* in rigore significat gratuitam voluntatem, non autem, quod quis meretur, gratuitè datur:

tur: ergo Regnum est sine meritis Apostolis, tanquam pusillo Gregi promissum. *Sed Respond.* si AA. hæc, & similia in rigore accipi desiderant, non tantum gratuita est prædestinatio in ordine intentionis, sed etiam executionis, quia verbum *dare*: quid amplius importat, quam puram præparationem Regni. Deinde non potest textus intelligi, ut volunt, quia, sicut alij etiam notarunt, fecit Christus sermonem ad omnes Apostolos, nec tamen omnes erant absolute prædestinati, non enim Iscariotes. Male item dicitur, illud, quod cadit sub meritum, gratuitè non dari, cum voluntas dandi aliquid ut præmium etiam sit gratuita; nam potuit pro meritis non dare Gloriam. Tandem in re ipsa judico, Christum per illa verba aliud non voluisse, quam retrahere Apostolos à sollicitudine temporalium rerum, ac timore eas amittendi; quia (præmittitur ibidem) *Pater vester scit, quoniam his indigetis verumtamen querite primum Regni DEI.... nolite timere pusillus, &c.* Si ergo paratus est Pater vester vobis Regnum æternum dare sicut alijs quibuscunque, quanto magis necessitatem temporalem; quapropter omnem illius curam deponentes, *vendite potius, quæ possidetis... facite vobis sacculos.... sint lumbi*

lumbi vestri præcincti &c. ut ibi sequitur. Nec contra facit, quod Christus loquatur ad Apostolos solum, quos pusillum Gregem nominat, voluntas autem salvandi omnes non sit Apostolorum propria, sed communis omnibus. Nam etiam antecedentia, ut: nolite solliciti esse animæ vestræ, quid manducetis . . . considerate corvos, quia non seminant . . . considerate Lilia, quomodo crescunt &c. ad Discipulos tantum dicta erant, præmittitur enim: Dixitque ad Discipulos suos, & tamen omnes homines tangunt: potuit ergo in illorum persona cæteris loqui hominibus.

44. Producent secundò ex D. Paul. ad Ephes. I. *Elegit nos in ipso ante Mundi constitutionem, ut essemus sancti, & immaculati in conspectu ejus in charitate, qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum secundum propositum voluntatis suæ. Agitur hic de electione ad gloriã, quia hæc tantum est omnis Benedictio in cælestibus: & de prædestinatione absoluta, hac enim prædestinati dicuntur electi, quod patet ex Collecta Ecclesiæ: DEUS! cui soli cognitus est numerus Electorum &c. significatur tandem hanc electionem præcessisse merita, nam non sumus electi, quia eramus, sed ut essemus sancti, & immacu-*
E cu

culati, hoc est, ut explicat S. Hieron. ibidem, *qui sancti & immaculati antè non fuimus, ut postea essemus; adeoque. Atrespon.* rem hanc ita intelligentes advertere debuisse, Apostolum loqui ad Ephesios de se, & illis, nec tamen credendum, omnes illos fuisse absolutè prædestinatos. *Nec refert*, eum non scripsisse Ephesijs omnibus, sed, prout præmittit, *omnibus sanctis, qui sunt Ephesi, & fidelibus in Christo Jesu.* Præterquàm enim, quòd vix supponendum omnes Ephesios, qui erant fideles, seu ad fidem conversi, fuisse ita prædestinatos: accedit, quòd illis ita fuerit revelata Prædestinatio absoluta, quod difficilè sustineretur, quid quid aliqui dicere velint: Loquitur ergo Apostolus de electione ad primam fidei gratiam, qua mediante fierent sancti, quia sine illa tales esse non possent. Ita quoque intelligitur illud: *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos, ut eatis &c.* Non enim) ut ait S. August. c. 19. de prædest. sanct. *quia credidimus, sed ut credamus, elegit nos, ne priores eum elegisse dicamur.* Ex quo etiam patet, falsum esse nomine *Electorum* semper significari absolutè prædestinatos, quia est quoque electio ad gratiam primam, quæ nulla præsupponit merita.

45. Multum etiam extollunt alium ejusdem locum ad Rom. 9. cum nondum nati essent (Jacob. & Esau.) aut aliquid boni egissent , aut mali , ut secundum electionem propositum Dei maneret , non ex operibus , sed ex Vocante dictum est ei , quia major serviet minori , sicut scriptum est : Jacob dilexi , Esau autem odio habui. Quid ergo dicemus ? nunquid iniquitas apud Deum absit. Moyse enim dicit miserebor , cujus misereor , & misericordiam prestabo , cujus miserebor : igitur non volentis , nec currentis , sed miserentis est Dei ... ergo cujus vult , miseretur , & quem vult , indignat. Si autem totum negotium Prædestinationis sit Divinæ duntaxat misericordiæ adscribendum , ut hinc dicitur , posset quis opponere : quid ad huc queritur ? non enim salvos , quia DEUS nolit , imò nec possum , nam voluntati ejus quis resistit ? sed Apostolus respondet : ô homo ! tu quis es , qui respondeas Deo ? nunquid dicit figmentum ei , qui se finxit , quid me fecisti sic ? an non habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem , aliud verò in contumeliam ? Clarus nimis , inquiunt , est textus , in quo exemplum Primogenituræ , quam sine meritis Jacob obtinuit præ Esau , adducitur ad ostendendum , quòd etiam sine meritis proprijs ,

à solo misereute Deo unus sit præ alio
ad gloriam electus. Clara item est pa-
ritas de figulo, qui pro suo duntaxat ar-
bitrio alia efformat vasa in honorem,
alia in contumeliam: ergo etiam DEUS
ex eadem Massa perditionis unum ele-
vat ad Gloriam, motus à Misericordia
sua, aliò in massa illa relictò, & vas in
contumeliam, seu pœnam factò. *Respond.*
Textum hunc esse unum ex illis, *in qui-*
buz (ut D. Petrus universim ait Epist.

2. Petri 3. de Epistolis D. Pauli) *quæ-*
dam sunt difficilia intellectu, quæ indocti,
& instabiles depravant, & reverà hòc
eòdem locò impij Lutherus, & Calvi-
nus ad suos errores munîendos abusi
sunt: Non ergo res intelligenda, ut
jacet, sed cum aliis, & quidem clarissi-
mis Scripturæ testimoniis conferenda,
idenim (notat Eminentiss. sfondrati,
ex quo placeat sequentia transcribere)
veritati, quod remotis procul Stellis
contingit, ut videlicet conjunctæ non
solæ appareant. Tu ergo dicis: *non est*
currentis, ego respondeo: *sic currite, ut*
comprehendatis 1. ad Corinth. 9. tu di-
cis: *non est volentis*, ego respondeo: *si*
volueritis, & audieritis me, bona terræ
comedetis. Isai. 1. *Ante hominem vita, &*
mors, quod placuerit ei, dabitur illi Ec-
cles. 15. tu dicis: *Esau odio habui*, ego
respon-

respondeo : *nihil odit eorum , quæ fecit*
Sap. 11. tu dicis : *cujus vult , misere-*
at ego respondeo : *omnium enim misere-*
ris , quia omnium Dominus es , ibid. tu di-
cis : *'quos vult , indurat , ego respondeo :*
neminem perire vis 2. Petr. 3. *si vocem*
Domini audieritis , nolite obdurare corda
vestra Psalm. 4. *si monet Deus , ne ho-*
mo ipse cor obduret , quomodo ille in-
durat ? tu denique dicis : nunquid non ha-
bet figulus potestatem aliud quidem vas
faciendi in honorem , aliud verò in contu-
meliam ? at ego respondeo : Nunquid vo-
luntatis ejus est mors impij , & non potius ,
ut convertatur , & vivat ? ergo vult omnes
esse vasa honoris , & nullum contume-
liæ. Adeoque , si scripturæ scriptura
conferatur , ut debet , nec deduci pote-
rit ex Pauli loco , deesse Deo volunta-
tem salvandi omnes , nec quòd salus ali-
cujus à Deo tantum misereunte prove-
niat , sed etiam ab homine. Unde exi-
stimo dicendum , Apostolum loc. cit.
non agere de electione ad gloriam , cum
nec Jota , nec apex de ea reperiatur , sed
de electione ad primam gratiam , seu de
gratia vocationis , quæ utique est solius
Dei misereantis , nec meritis debita ; si
enim gratia , jam non ex operibus , alio-
quin gratia jam non est gratia , ad Rom.
11. Nec dicas , Apostolum ibi totum

Occupari in explicando Sacramento electionis ad gloriam; hoc enim credere nequeo, cum potiora & in præcedentibus, & in sequentibus capitibus habeat de vocatione ad fidem, vultque ostendere Judæos gloriari non debere: quod sint præ aliis vocati, id enim non operibus ipsorum, sed Dei potius Misericordiæ tribuendum, ut etiam dictus *Eminentiss.* in suo nodo Prædestinat. jam cit. ad hunc locum Pauli ex S. Aug. & aliis eleganter deducit, quem vide. *Nota* prætera, illud: *Esau autem odio habui*, non significare verum odium, sed minorem tantum dilectionem, & sic cui minus datur, odiō haberi, seu minus diligī dicitur: quod etiam ex aliis script. locis constat. Luc. 14. *si quis venit ad me, & non odit Patrem suum . . . non potest meus esse discipulus*, nec tamen requirit Christus odium Patris, sed tantum minorem, quam sui dilectionem: *Qui amat Patrem suum, aut Matrem plus quam me, non est me dignus* Matth. 10. Item: *odio habebis inimicum tuum* Matth. 5. tamen & alibi: *diligite inimicos vestros* Matth. 5. adeoque odium non semper propriè accipiendum.

46. Aliàs autem si locum illum D. Pauli etiam electioni ad gloriam accommodare velis, lege expositionem D. Chry.

Chrysoſt. qui hom. 16. in eum textum
ita diſcurrit : *Ut igitur Pharaos vas iræ
factus eſt propria iniquitate, ſic & iſti va-
ſa miſericordiæ ſua probitate (non præ-
ciſa Dei voluntate) ſunt ; nam eſi ma-
jori ex parte id à Deo geritur , tamen à no-
bis exiguum confertur aliquid , idcirco non
dixit , vaſa præclarorum facinorum , ne-
que vaſa fiduciæ , ſed vaſa miſericordiæ ,
ut oſtendat , totum illud Deo tribuendum.
Miſericordiæ itaque tribuitur , non qua-
ſi nihil ſit hominis , ſed quia plus eſt
Dei , denominatione ſumpta à majori ;
ſicut etiam creaturæ , quàmvis ſint ali-
quid , dicuntur tamen nihil eſſe apud
Iſai : Et neque , qui plantat , neque qui ri-
gat , eſt aliquid , ſed qui incrementum dat
Deus , 1. Corinth. 3. ſi autem , qui plan-
tat , non eſt aliquid , quomodo plantat ?
Idem S. Pater clariùs , quod dixit , in-
frà repetit : Unde ergo alij vaſa ſunt iræ,
alij miſericordiæ ? Ex arbitrio proprio ;
nam Deus , cùm ſit optimus , in utriſque
eandem benignitatem exhibet : non enim
eos , qui ſalvantur , ſolùm miſeratus eſt ,
ſed etiam Pharaonem , quantum in ipſo
fuit ; eandem quippe in ſe tollerando pa-
tientiam , experti ſunt. Quòd autem non
eſt ſalvatus , totum id illius voluntati tri-
buendum eſt , quia quod ad Deum pertinet ,
nihil minùs , quàm qui ſalvati ſunt , ad-*

reptus est. Similia repetit l. 4. de Fid. c. 20. sed quid egemus testibus? Ipsemet S. Paulus, nobis obiectus, 2. ad Timoth. 2. rem ita intelligit: *In magna autem domo non solum sunt vasa aurea, & argentea, sed & lignea, & fictilia, & quaedam quidem in honorem, quaedam in contumeliam: si quis ergo se emundaverit ab istis, erit vas in honorem sanctificatum: non itaque si Misericordiae Divinae duntaxat placuerit, sed etiam, si se propria voluntate emundaverit.* Atque hinc glossis stando illud: *cum nondum nati fuissent, aut aliquid boni, aut mali egissent*, non excludit praescientiam boni, & mali, sed denotat, ut Theologi loquuntur, praecedentiam aeternitatis ad tempus, id est, antequam actu a parte rei quidquam boni, aut mali egissent, sicut modò Antichristus est filius perditionis, licet necdum natus, nec aliquid mali modò operetur.

47. Quartò adducunt ex Historia Apostolica c. 13. *crediderunt, quotquot erant praordinati ad vitam aeternam*, hoc est, quia praordinati erant: ergo haec praordinatio praecessit Fidem credentium, proinde & alia merita. Respond. si praedestinatio ad vitam aeternam sit causa fidei, nemo credidit, nisi praedestinatus, quod est falsum: sequeretur etiam

am

am actum fidei, aut conversionem ad illam esse signum infallibile prædestinationis absolutæ. Deinde ubi docetur ly: *quotquot* esse notam causalitatis? Dicerem itaque omnes illos etiam, qui sunt prædestinati, credidisse, & non tantum alios: aut quibus est præordinata gratia conversionis, seu fidei, quæ vocari potest vita æterna inchoativè, cum sit initium ejus, & fundamentum.

48. Fortius his omnibus urget illud sapient. 4. *Placens DEO factus est dilectus, & vivens inter peccatores translatus est, raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus aut ne fictio deciperet animam illius*: non est raptus ex hac vita, & translatus ad aliam, nempe Beata, quia constans permanfit, & superavit tentationem, sed ne superetur ab ea, aut circumduceretur à fictione: ergo ante Victoriâ fuit destinatus ad salutem, & ex hac destinatione processit, quod maturè raptus sit, ne diutius vivens succumberet tentationi: quod clariùs repetitur infrâ v. 13. & 14. *consumatus in brevi explevit tempora multa; placita enim erat DEO anima illius, propter hoc properavit educere illum de medio iniquitatum; quare properavit educere, quia placita erat anima illius; sed cur placita? fors quia in medio iniquitatum illibatus*

E 5 per-

permanſit, & ita merebatur? nequaquam; nec enim fuit in medio earum; placita ergo fuit ex mera Divina Bonitate, quæ animam illius ad Gloriam abſolutè præordinavit ſine meritis; & quia prævidit DEUS, eum iniquitatibus coinquinandum, feſtinavit DEUS, & prope-
rav it vitæ filum truncare, ut firma permaneat prædeſtinationio. Hunc Scripturæ Paſſum vult S. Auguſt. ob oculos poni omnibus, qui de Prædeſtinatione tractant, ut videant, eam eſſe opus puræ Miſericordiæ, præcedens finalia etiam merita. Alius ſimiliter urgens Locus eſt apud Matth. 24. c. *Erit enim tunc (tempore Anti-Chriſti) tribulatio magna, qualis non fuit ab initio Mundi ſque modo, neque fiet. Et niſi breviati fuiſſent dies illi, non fieret ſalva omnis caro (id eſt, nullo caro) ſed propter electos breviabuntur dies illi.* Prædicens deinde Chriſtus Pſeudo-Propheetas, qui tempore illo erunt, dabunt, inquit, ſigna magna, & prodigia, ut in errorem inducantur, ſi fieri poteſt, etiam electi: Hic quoque aperte inſinuat, electionem abſolutam eſſe ante omne meritum finale; quia enim Electi ſunt abſolutè electi, breviabuntur dies perſecutionis, ne videlicet eos cadere contingeret, ſi illa diutius duraret. Item Electi non poſſunt ſeduci, ſed cur, niſi quia jam electi ſunt? At

At enim si ita intelligantur textus isti, ut volunt, evidens est id, quod supra §. 6. volui, nempe Petrum, si jam ante merita absolute prædestinatus sit, esse omnimodè de salute securum, nec habere, quod amplius timeat, seu benè operaturus prævideatur, seu malè; nam si benè; salus illum aliunde certa manet; si malè Deus illum usque ad tempus malorum operum vivere non finet, sed maturiùs ad aliam transferet vitam, ne per peccata obex effectui factæ Prædestinationis ponatur. Solius ergo Dei erit, curam habere salutis. Accedit, quod ex primo textu sequatur, miraculosas multorum Justorum esse mortes, seu præter, imò contra rerum cursum evenientes, quam sequellam ita deduco: vel mors iusti, seu electi rapti, qui prævidebatur malè operaturus, suppositâ longiori vitâ, evenit exigentibûs eam causis naturalibûs, vel non, sed exigentibûs potiùs protractionem vitæ? si ita: ergo nequit dici ex proposito raptum fuisse, quia anima erat Deo placita; aliunde enim mortuus fuisset. Si non: ergo miraculosa est mors, seu raptus ille, sicut miraculosa fuit translatio Enoch ad Paradisum terrestrem, de qua tantùm textus ille litteraliter sonat, & ad mortem cujusvis Iusti ab ali-

is applicatur. Propter hæc igitur crederem, primum locum non ita rigide accipiendum, sed ita, quòd anima Iusti sit Deo placita, sicut & quæcunque alia, quantum est ex parte sua, quia quamlibet præordinavit ad gloriam, & quod ad mortem iusti generaliter concurrat cum causis secundis, sicut ad quamcumque aliam: quia tamen mors iusti est terminus bonæ, & meritoria vitæ, impedimentum futuræ malæ, & initium æternæ, ac beatæ, ideo pretiosa est in conspectu Domini, qui nihil aliud, quàm bona desiderat; ob hanc autem specialem complacentiam, quam de morte iusti habet, dicitur, quasi eam specialiter effecisset, iustumque rapuisset, non autem peccatorem, quia mortem illius, utpote pessimam specialiter non approbat, sed tantum non impedit cursum causarum naturalium, mortem inferentium. Ad alium textum dico, tam sævam tempore Anti-Christi futuram tribulationem, & persecutionem, quæ omnes à bono proposito deijcere sufficeret, si autem hoc fieret, frustraretur Divinum propositum, quò omnium salutem universaliter statuit; nullus enim salvaretur: *non fieret salva omnis caro*, id est nulla fieret salva: quare ut hoc impediat Deus O. M. breviabit dies

dies tam duræ, & vehementis tribulationis. Quòd verò addatur: *ut in errorem inducantur, si fie potest, etiam Electi*, non denotatur impossibilitas erroris, aliàs quale libertatis privilegium? & quid timendum de illis? aut quare propter illos abbreviandi dies, si in errorem cadere nequeunt? Significatur itaque à Pseudo-prophetis patranda esse signa, ut iis visis illi quoque, qui cæteroquin firmissimæ erant in Christum fidei, in ea errarent, quòd aliàs difficulter fieret.

49. Si cuipiam non arident hæ interpretationes, velitque alias evincere, pace mea det, quam voluerit, etsi etiam una, alterave Assertionem oppugnet: cogitet autem nec illam, quam dederit, nec aliam infallibilis esse veritatis, aut certò certius ad mentem Spiritûs S. per scripturam loquentis; aliàs ex absoluta, & merita antecedente Prædestinatione cudet novum fidei dogma, non sine tot Virorum, etiam Sanctorum injuria, qui eam negabant. Libentiùs ergo fateri vellem exsplicationis textus alicujus ignoratiam, quàm propter sensum in contrarium apparentem à proposita deflectere conclusionem, donec per clario-
ra non revincatur fundamenta, aut testimonia. Cæterùm placet candida
con-

confessio P. Baronis hęc, quòd post morosam, ùt ait, cogitationem nec pro una, nec pro altera parte quidquam fixi, aut determinati ex fac. script. testimonijs, & Ecclesiæ oraculīs colligere potuerit: non, quia scriptura nihil hac de materia dictat, sed potiùs, quia multa, idque in utramque partem ita, ut neutra alteram convincere possit, & una alterius locis vix satisfacere, saltem aliquibus, quod huc usque, nì fallor, plùs, quàm satis parere potuit.

§. X.

Argumentum contra Conclusionem principale dilutum.

50. Subtilis noster locò nuper cit. pro opposita sententia hęc, quò alij libenter utuntur, format argumentum; omnis ordinatè volens piùs vult finem, quàm media, ad illum finem conducentia, sed Deus est ordinatissimum volens: ergo priùs vult finem, quàm media ad illum, sed gloria est finis, media sunt gratiæ; hīs enim fiunt merita, quibùs comparatur salus, seu gloria: ergo priùs vult Petro gloriam, quàm gratias, & merita. *Nec juvat*, quòd priùs velit gloriam, sed non nisi illa voluntate generali, quā vult eam omnibus. *Nam electio mediorum procedit ab intentio-*

ne finis, & qualia eliguntur media, talis est intentio finis; sicut enim se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis; si ergo Deus aliquibus eligit media ad gloriam efficacia, non item aliis, sequitur eum non æqualiter velle omnibus gloriam, atqui voluntas illa Generalis respectu omnium æqualis est: ergo præter hanc habet aliam, & quidem ante merita, respectu aliquorum. *Confirmatur* à paritate Medici, qui hōc ipsō, quod uni porigeret potionem pro sanitate efficacem, non alteri ex æqualiter infirmis, convinceretur diversam circa utrumque habere intentionem procurandæ sanitatis, respectu primi scilicet efficacem, & absolutam, non respectu secundi; aliàs reverà non erit ratio, quod uni efficacem, non alteri eligat medicinam. *Ast imprimis*, si hoc argumentum concluderet, non tantum defactò absoluta ante merita daretur prædestinatio, sed nec possibilis foret alia, aut aliō modō facta, quia concludit ex hoc, quod Deus sit ordinatè volens, impossibile autem est, quin ille sit ita volens: unde sic arguo: aut possibile est, quod Deus habita sola voluntate generali de salute omnium, uni conferat majorem gratiam, aut efficacem, non alteri, aut impossibile? si possibile: ergo

ergo argumentum non concludit ; quis enim scit , id defactò non fuisse factum , cum non constet esse revelatum ? si impossibile : ergo actum est de aliorum salute , imò actum fuit pro illo etiam signo , quò aliquos absolutè prædestinavit ; quia enim non alios, sine tali autem prædestinatione gratias efficaces habere non possunt , consequenter nec habere poterunt gloriam : quod , ut melius clarescat , advertendum Idæam A A. esse eam , quam in principio insinuavi , quòd videlicet Deus post generalem de salute omnium voluntatem aliquos absolutè prædestinaverit , non alios , qui proinde ab illis dicuntur pro signo illo negativè reprobati , aut potius nec reprobati , nec prædestinati : Jam autem si eos roges , an hi alij salutem sibi comparare possint affirmant , quia negare non audent , ne illis sine omni culpa salus reddatur impossibilis , unicè ex hoc , quòd eos in absoluta non incluserit prædestinatione. Hòc verò suppositò ita arguo : Illi sunt liberi ad comparandam sibi in alio signo salutem : ergo etiam Deus paratus tunc est illis dare gratiam efficacem , etiam finalem , cum sine tali non possit dari indifferentia , & libertas proxima ad merita , nec ad salutem : si autem Deus paratus sit , potest gratiam illam dare ,
&

& tamen de salute eorum aliam non habuit præter solam voluntatem generalem: adeoque. *Nec dicas*, utique posse Deum, illis eam dare gratiam, sed non, nisi ex eò, quòd possit illos etiam pro, seu in altero signo absolutè prædestinare, ut ita ex hac prædestinatione, tanquàm ex fine unico procedat gratia. *Nam* PP. & Theologi, ac ipsemet etiam AA. volunt sub voluntate generali salvandi omnes, hanc tantùm latere conditionem, si in fine vitæ reperti fuerint in gratia, si autem subsisteret, quod modò dicunt, hæc alia subintellexeretur conditio: si Deus eos speciali, & absoluta voluntate prædestinaverit. Quia ergo nulla ostendi potest implicantia, ne Deus gratias efficaces uni velit, & non alteri, stante sola voluntate generali de omnium salute, sunt quoad hoc AA. discordes, aliqui enim, ut Schmising, &c. concedunt huius possibilitatem, alij negant ut Mastrius, quamvis nesciam, cur, seu ob quam causam.

51. Ut iterum arguam, suppono, quod nuper notaveram *num.* 33. nempe gratiam finalem cum efficaci, aliàs per decursum vitæ collatâ, coincidere, hoc solo discrimine, quòd illa vitæ connotes terminum: utraque autem ordinatur,

& juvat ad Beatitudinem sed quæ ad finalem immediatè sequitur ob vitæ , ùt dixi , terminum. jam sic. Deus benedictus multò majoribus gratijs , & auxilijs dignatus est Judæos præ gentilibus ; non enim fecit taliter omni Nationi , & Judicia sua non manifestavit eis , canit Psaltes Psalm. 14. gentes autem permisit ingredi vias suas , A&. 14. sed quis dicet , has gratias processisse ex voluntate absoluta salvandi Judæos , cùm plurimi fuerint reprobi ? Et hoc idem contingit quotidie , ùt constat de pluribus damnatis , qui abundantiores præ alijs habuere gratias , ùt etiam infrà num. 54. adnotabo. Quapropter non benè responderetur interroganti , cur huic Deus dat gratiam efficacem , non alteri ? dicendo , quia hic prædestinatus est absolutè , non alter sed potius ignorantia hujus fatenda , quam candidè fassus est S. Aug. l. de spirit. & Litt. c. 34. Jam si ad illam profunditatē scrutandam quisquam nos coarctet , cur illi ita suadeatur , ut persuadeatur (en gratiam efficacem) illi autem non ita ? duo solùm ait , occurrunt interim , quæ respondere mihi placet ; sed quæ ? unum est : ô altitudo divitiarum ! alterum : nunquid iniquitas apud DEum ? & concludit : cui ista responsio non placet , quærat doctiores , sed caveat , ne inveni-

at

at præsumtiores : si ergo Causa finalis gratiæ efficacis non sit prædestinatio absoluta , nec de finali hoc asserendum. Si disparitatem dederis , quòd finalis sit cum Beatitudine infallibiliter connexa , non alia. Nihil ad propositum facis , jam enim innui , finalem ex se non habere , quòd sit cum Beatitudine conjuncta , sed ex aliquo extraneo illi , quia scilicet ad illam sequitur mors (exigentibus causis secundis) potentiam ad demerendum præcludens : Cæterum efficax de se æquè promovet salutem , quod palàm fiet , si Deus eam , quam in cursu vitæ dat , gratiam , ad illius reservaret Epilogum ; tam etenim sufficiens erit ad hominem perducendum ad Beatitudinem , quàm ea , quam aliàs daret. Atque hæc abundè sufficerent ad evacuandum argumentum de ordinatè volente , libet tamen illud magis directè solvere. Unde

52. *Respond. conced.* totum argumentum ; nam & ego volo , ac supra probavi DEum velle omnibus Gloriam , & ex hujus fine cuivis dare gratiam. Dum hæc generalis voluntas impugnatur , tanquàm sola non sufficeret , *neg.* suppositum , quod est , DEum alicui tribuere gratiam efficacem , non alteri ; quid enim juvaret alterum ea gratia ,

quæ non foret efficax? valdè difficile est ,
ut arbitror , sustinere , quod homo pos-
sit salutem consequi cum tali gratia ,
quæ non est efficax , maximè cùm ille ,
qui hanc tantùm habet gratiam , non sit
absolutè prædestinatus , quod tamen
juxta AA. saltem aliquos ita necessariò
requiritur , ut impossibile sit opposi-
tum , secundum alios autem saltem mo-
dò aliter fieri nequit. *Si inferas* : ergo
omnes benè operantur eò , quòd grati-
am efficacem infallibiliter consequatur
effectus , seu meritum. *Neg. illatum* ;
nec enim gratia efficax habet , quòd ex
se inferat meritum , sed quia ipsa homi-
nis voluntas liberè vult illam sequi , ac
sub illa elicere meritum : quæcunque er-
go efficax est , sed non cuicunque obe-
dit homo quia non vult. Audiatur S.
Chrysost. hom. 1. in Epist. ad Ephes.
qui ita ratiocinatur , ostendens non
gratiæ duntaxat , sed libero etiam arbi-
trio tribuendam salutem : *Non enim ex
nostris laboribus rectè factis hoc suppetit*
(quòd simus prædestinati) *sed ex Cha-
ritate : neque ex Charitate solùm , sed ex
virtute nostra ; nam si id ex sola Charita-
te penderet , salvari omnes oporteret* (sed
quâ viâ hæc sequella erit vera , si non
omnes haberent Charitatem , seu grati-
am efficacem ? nec enim ex ea quæ efficax
non

non est, sequitur omnes salvari debere)
si autem sola ex virtute nostra, supervaca-
neus fuisset adventus illius (Christi) &
quæcunque ab Eo sunt administrata. Ve-
rùm neque ex sola Charitate, neque ex vir-
tute nostra illud accidit, sed ex utraque.
Hæc, si ponderentur, indicant & om-
nem gratiam esse æquè efficacem, &
quòd ad effectum illius requiratur coo-
peratio voluntatis. Quibûs ita suppo-
sitis verto factum argumentum ad op-
positum, & sic discurre : Electio medi-
orum debet esse proportionata intentio-
ni finis, & è contrà : ergo sicut genera-
lis voluntas salvandi omnes ex se est effi-
cacissima, ita etiam media, seu tales eli-
guntur gratiæ, quæ sunt ad assequen-
dam salutem efficacissimæ, sed illa ge-
neralis voluntas est ita efficacissima, ut
tamen penes hominem sit, effectum
illius, seu salutem obtinendi, aut amit-
tendi : ergo etiam gratiæ, quæ omnibus
dantur, ita sunt efficacissimæ, ut tamen
penes hominem sit, effectus illarum, seu
meritum ponere, aut omittere. Et in
hac argumentandi methodo non inve-
nio errorem, & velint, nolint AA. in
ea reperient summam Gratiam inter,
seu media, & finem correspondentiam.

53. Corrigendam igitur arbitror
opinionem, quæ Gratiam ex eo ponit ef-

ficacem, quòd absolutè, quantùm est de
se, ponat meritum, aliam verò sufficien-
tem duntaxat, quia illud non infert, qua-
si in ipsa utriusque entitate, seu virtute
foret quoad efficaciam diversitas, ut illi
prætendere videntur in exemplo Medici,
quod adducunt. Corrigendam, inquam
hanc imaginationem esse, dicendùmque
potiùs, nullam, quantùm ad efficacita-
tem, penes naturam, seu entitatem Gra-
tiarum esse distinctionem, nec unam de
se magis aptam, congruam, & idoneam
ad hominem movendum, àc aliam: un-
am tamen appellari efficacem, quia il-
lius motioni se humana accomodat vo-
luntas, non alterius, quæ propterea
sufficiens tantùm dicitur, quod ex præf-
sè docuit D. Thom. in c. 18. ad Rom.
& 3. p. q. 69. art. 8. ad 2. *Hæc vocatio
est efficax in prædestinatis, quia hujus-
modi vocationi assentiunt, se verò creata
voluntas uni vocationi accommodat ex
naturali suo arbitrio, cui hunc in finem
gratia commitans nunquam deest; ut
proinde diversitas non nisi in connotato
appareat ab humano pendente arbitrio,
tantùmque absit, ex inæqualitate gra-
tiarum Prædestinationis inferri diver-
sitetem, ut potiùs ex gratiis ex se æquè
efficacibus æqualitas illius evidenter in-
feratur, ut in fine prioris Num. vidisti.*

Et

Et si etiamnum opus, rem hanc magis ad oculum deducere, assumo exemplum de Medico, quod A. A. solemne est, ac ita ratiocinor; si Medicus, duos æquè infirmos curaturus, uni efficacem, & optatæ sanitati aptam præscriberet potionem, alteri ineptam, & impropportionatam, concludi fors posset, non æquè utriusque intendere sanitatem: atsi utrique æqualem, ejusdem virtutis, ac, ut ita dicam, Synonimam porrigeret Medicinam, unus verò infirmorum eam sumere vellet, alter nollet, & obinde ille reconvalesceret, non iste, nōne evidens, utriusque salutem Medico æquè cordi fuisse, nec illum, sed infirmi duntaxat renitentiam secuturæ aliàs sanitati obicem ponere? imò hoc idem dicerem, etsi Medicus uni talem, quæ magis infirmi arridet gustui, porrigeret, alteri magis adversam, dum tamen contrarietas hæc, quam ad palatum haberet, ab infirmo facilè superabilis sit, & aliàs Medicina illa sit de se sanitatis inductiva; semper namque manet in electione mediæ efficacis virtualiter includi efficacem finis intentionem, à qua illa procedit. Cogita jam, an Deum O. M. in negotio humanæ salutis occupatum, Medico, posteriore, an priore potius modò agenti comparare velis, cum ut docet S.

Aug. ad Artic. sibi falsè impositos art.
I. de Redempt. & Sanguin. loquens :
*Poculum immortalitatis , quod confectum
est de infirmitate nostra , & virtute Divi-
na , habet quidem in se , quòd omnibus pro-
sit , sed si non bibitur , non proficit. Et ut
magis legitimum , ac sinceræ Dei Boni-
tati conforme feras iudicium , sequen-
tia præ oculis habe : Quid debui ultrà fa-
cere vineæ meæ , & non feci. Isai. 5. Ex-
pandi manum meam ad populum non cre-
dentem , & contradicentem. ad Rom. 10.
Jerusalem ! quoties volui congregare filios
tuos , sicut Gallina congregat pullos suos
sub alas , & noluisti. Matth. 23. in quæ
verba S. Aug. advertit. mirus est , inqui-
ens amor omnibus ferè avibus ad conser-
vandos , & protegendos pullos suos , sed
præcipuè Gallinis , quæ pullos colligunt
sub alas , hoc est , summo cum desiderio , &
solicitudine eos fovent. Matth. 5. qui so-
lem suum oriri facit super bonos , & malos.
Jac. 1. c. 4. qui dat omnibus affluenter , &
nemini impropert ; in quem locum Do-
ctor Angelic. eleganter ait. Deus dat
liberaliter , quia non vendit , sicut multi :
dat generaliter , quia non uni , sed omni-
bus : dat abundanter , non parcè : dat
curialiter , & officiosè , quia non impropert.
Denique ut alia transeam , B.
Thom. de Villanova : Dilexisti me, Do-
mine*

mine! ait, super modum, dilexisti me sine modo, & qui omnia in numero, pondere, & mensura fecisti, in me diligendo omnem modum, pondus, & mensuram excessisti.

§. XI.

Solutio præfata defenditur.

54. Obstare posset illi, quod non omnes æquali præveniantur Gratiâ; quis enim negare audet, copiosiora dona, & illuminationes habuisse Beatiss. Virginem, Apostolos &c. Et hæc diversitas quantitatis, & qualitatis gratiarum insinuat apud Matth. 28. in parabola hominis, qui peregrè proficiscens vocavit servos suos, & tradidit illis bona sua, non quidem in eadem mensura, sed uni dedit quinque talenta alij autem duo, alij verò unum: si ergo uniformitas inter finis intentionem, & electionem mediorum concedenda, non est, in Deo æqualis de omnium salute voluntas. *At Respond.* juxta ea, quæ num. 51. dixi: non inficior diversitatem, & majoritatem Gratiarum, sed assero, quantum opus est ad salutem consequendam, æqualitatem servari in omnibus: Stat æqualitas gratiarum, quatenus omnes præbent viam ad salutem, & quidem certam, si homo eam calcare voluerit; est autem inæqualitas, quia

F 5

diver-

diversi sunt fines Divinæ voluntatis. Exornavit specialioribûs donis Beatiss. Virginem, ut *dignum Filij sui habitaculum effici mereretur*. Ecclesia in quadam collecta. Apostolos, ut forent apta Spiritus Sancti Organa, quibûs Evangelium omni annuntiaretur creaturæ: alios quoque circa alios habuit fines, qui omnes, si abundantioribus hisce, vario ex motivo collatis, correpondeant gratijs, majorem etiam Gloriæ promerentur gradum. Nullatenus itaque sequitur ex majori amplitudine gratiarum, & varietate absoluta aliquorum Prædestinatio; attendatur enim, ut locò cit. notavi ad reprobos, quam multi eorum majores, & abundantiores præ electis recipiant gratias: quantas non accepit Lucifer, cui ex sensu PP. appropriatur illud Ezech. 28. *Tu signaculum similitudinis, plenus sapientiâ, & perfectus decore, in deliciis Paradisi Dei fuisti*. Posuit eum quoque Deus in Monte Sancto Dei, ut sit perfectus in viis suis à die conditionis suæ, ut proinde miretur Isai. c. 14. *Quomodo cecidisti de Cælo Lucifer, qui mane oriebaris*. Quas non habuit Judas Iscarjotes? recepit eum Christus in Collegium Apostolorum, conscripsit inter amicos, testem suæ fecit sanctitatis, & miraculorum, corpore, & sanguine suo

suo cibavit, docuit, monuit, minatus est, prædixit, amplexu, & osculô strinxit, ac jam jam scelleri pertinaciter accinctum (ô magna Dei Clementia!) cum armata Cohorte ad terram allisit &c. quis tamen dicet, hæc facta fuisse ex particulari, & absoluta horum prædestinatione, & non potius universali? quam efficacissimam esse, vel inde, id est, ex tam multiplicibus gratiis, auxiliis, inspirationibus, illuminationibus, piisque motibus in Creatura, etiam perditissima, excitatis evidentissimè concluditur.

55. Si verò occasione ex his sumpta scisciteris, ac contra ea arguas: quare DEus Præscitos majori sæpè præveniat Gratiâ? si enim Gratia datur propter Gloriam, quomodo ijs, qui hanc consecuturi non sunt, largissima manu dispensatur? Item vidit Petrum huic consensurum Gratia, Paulum alteri, cur dat utrique eandem. Vidit Adamum hac in circumstantia peccaturum: non in altera, cur illum non posuit in altera? si enim omnium salutem æquè anhelat, omnibus eam, cui consensuros prævidit, concederet Gratiam: si sincerè: ergo quem hac in occasione lapsurū præscivit, poneret in alia. *Resp.* utique Gratiam, simpliciter loquendo, dari propter

pter Gloriam, proinde datur etiam reprobis, quorum salutem DEus avidè anhelat. Cur autem quandoque majorem det reprobis, cur uni hanc, non alteri, cur hunc in tali permittit occasione, non alterum, cur denique infinita alia, quæ aliter esse possent, fieri finat: Hoc opus, hic labor, & quidem frustraneus, etsi perquàm impensus: quæsitā formare possumus, sed quis, qui nodum solve-
re? Ipse D. Paulus (scis, qualis, & quantus) quàmvis Doctor gentium, aliud dicere non valuit, quàm: *ô altitudo Divitiarum sapientiæ, & scientiæ DEI, quàm incomprehensibilia sunt Judicia ejus, & investigabiles viæ illius!* ad Rom. II. Et S. August. serm. 22. de verb. Apost. aliud dicere nescivit, nisi: *Quære merita, & non invenies, nisi pœnam: quære Gratiā, & ecce! ô altitudo divitiarum!* Petrus negat, Latro credit, sed unde? *ô altitudo divitiarum!* Hoc nos putas perscrutari posse, quod Apostolus expavit? quæris tu rationem (notet sibi, qui omnia investigare præsumit) & ego expavesco altitudinem. Tu ratiocinare, ego mirer, tu disputa, ego credam. Altitudinem video, ad profundum non pervenio: *ô altitudo!* nemo ergo quærat à me occultorum rationem. Paulus dicit: *inscrutabilia sunt Judicia ejus, & tu scrutari venisti? si inscrutabilia*
scrut-

*Scrutari venisti, & investigabilia vestigare
venisti, crede, jam perijsti (quia nimium
præsumis contra monitum ejusdem A-
postoli ad Rom. II. noli altum sapere ,
sed sapere ad sobrietatem ibid. c. 12.) ta-
le est velle scrutari inscrutabilia, & inve-
stigare investigabilia, quale est, videre in-
visibilia, & fieri ineffabilia, ac facere in-
factibilia ; impossibilis enim est actus se-
fundus sine primo. Ast nunquid hæc
omnia neganda, quia ignota? minimè.
Quis non pessimè excipiendus, si omnia,
quæ videt, sed causam ignorat, ita esse
negat? si natura tam tenax secreto-
rum, ut plurimum, quæ operatur, ratio-
nem abscondat (volve, & revolve mi-
racula naturæ, & experieris, quanta in
te cæcitas) cur eorum, quæ Author
Gratiæ, & naturæ circa creaturas, cum-
& in illis quotidie actitat, rationem
quærere præsumis? credamus ergo in-
scrutabilia Judicia DEI esse, simul ta-
men Justa, quia illius sunt, à quo omne
justum. Melior nunc est ex D. Aug. cit.
sententia, fidelis ignorantia, quam teme-
raria scientia finietur vita, & venie-
mus ad Patrem: non potest videri tempore
viæ, videbitur tempore Patriæ, ibi æquita-
tem DEI videbis, justissimam æquè ac
sapientissimam omnium rationem, ibi
leges in verbo, & sine codice. Videri hoc
Sacra-*

Sacramentum potest, at non modò: *abscondita est*, inquit Job. c. 28. *sapientia ab oculis omnium viventium; volucres quoque cœli latet, nisi à DEO reveletur: si volucres cœli, id est, Angelos latet, quid volucres terræ, seu homines quærant? vidit hoc secretum Apostolus ad tertium cœlum raptus, aliâque arcana, sed edicere noluit, quia non licet ea homini loqui: Potuisset ille explicare, sed non licuit, quia vetitum ei fuerat, ut nemini dicat visionem hanc. Quis itaque quærit Tertullianus, revelabit, quod DEUS tenet? unde sciscitandum est? ergo ignorare tutissimum. Quapropter nequaquam de sincera, candida, ac efficacissima DEI de salute omnium voluntate dubitandum: nec ex gratiarum diversitate illius concludenda diversitas: nec tandem varietatis hujus præsumptuosè potius, quàm utiliter inquirenda ratio, sed ignorare tutissimum.*

56. Sed duo etiamnum hîc animadvertenda restant: *unum est*, DEUM quidem secundum propositum electionis, nobis penitus ignotum, varijs varijs distribuere gratias, quia tamen ad salutem necessarias denegat nemini, neminem etiam, quòd pauciores alterò acceperit, importunè quærulum esse posse, sed magis suis cooperari studens, in
copio-

copiosioribus aliorum admiranda Divinae Providentiæ adoret opera, eamque & justissimam, & misericordem collaudet. DEus namque ex *Denario* tantum convenit nobiscum Matth. 20. conventionem fideliter, & sacrosanctè servat, cuius Denarium Gratiae, quod promisit, reddit: quod verò uni non unum duntaxat, sed 3. 4. 5. &c. ultra donet, uni aureum, argenteum alteri, sed ad emendam salutem ejusdem valoris, illius bonitas, est, & misericordia, nullius injuria. An fors injuria tibi, quod accipias promissum, & careas eo, quod non debetur? unde ob gratias parcius receptas obmurmuranti DEus justè regerere poterit illud Evangelij loc. cit. *Amice! non facio tibi injuriam. Nonne ex denario convenisti mecum? hoc tibi fideliter reddidi: tolle ergo, quod tuum est, & vade.* Ceterum an non licet mihi, quod volo, facere, cum Dominus sim gratiarum? *an oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum, dum abundantiores ex occultissimis consilijs in alium diffundo? feci tibi, quod promisi, factum, quod teneris: Denario utere, talentum non abscondè, & audies à me: euge serve bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam,* Matth. ult. non eris quidem potestatem habens super decem civitates Luc.

19. nec super quinque, aut duas, sicut alter, qui duo vel quinque accepit talenta, aut decem mnas, & operatus est in eis, intrabis tamen in gaudium Domini tui, quod utique sufficere debet, creatus enim es, ut in æternum vivas, non, ut tantum, vel tantum gloriæ gradum obtineas.

57. *Alterum est*, me nescire, quod impetu, aut etiam Jure plurimi ex AA. quod si absoluta prædestinatio consequeretur merita, inferre attentent, Judicia Dei contra apertissima, & toties repetita Scripturæ testimonia fore scrutabilia; quod enim unus salvetur, non alter, nihil facilius, quàm dicere, rationem esse, quia vocanti Deo cooperari voluit, alter noluit. *Nescio*, inquam, cum & ipsos hoc idem sequatur: etenim, quàmvis prædestinationem meritis anteponant, nolunt tamen eam sine meritis executioni dandam: si ergo totus cardo sit in executione (quid enim ille ordinis intentionis prædestinatio, si ab effectu vacua foret) interroganti, cur Petrus salvetur, legitimè respondere debēt, quia gratiis cooperando merita posuit, atqui hoc est, ut ajunt, Judicia Dei esse scrutabilia; adeoque. *Si dixerint*, merita ipsa esse effectum illius prædestinationis in ordine intentionis, hæc autem gratuita est,

est, merumque Divinæ Misericordiæ
argumentum; per consequens & meri-
ta. *Peto*, sintne effectus illius necessa-
rius, an contingens? si illud: iterum,
ut nuper volebam, Petrus exoneratur
â cura ponendi merita, utpote ad præ-
destinationem aliunde secutura. Si
contingens: unde? utique quia â libera
Petri pendent voluntate, quæ vocanti
Deo consentire potest, & dissentire:
Jam autem si ab ea pendent, pender quo-
que salus æterna, eritque vera causalis
illa; salvatus est ille, non Paulus, quia
non hic, sed ille vocanti Deo correspon-
dere voluit. Existimarem itaque, ut jam
aliquando innui, totam hujus materiæ
inscrutabilitatem non ad aliud, quàm
ad variam, & mirabilem Gratiarum di-
spensationem proximè esse referendam,
nec aliam hujus rationem assignari posse,
nisi voluntatem Divinam; nam *Spiri-
tus, ubi vult, spirat, & nescis, unde (id
est quo fine) veniat, aut quò vadat* Joan.
3. *Intellexi, fatetur Ecclesiastes c. 8. quòd
omnium operum Dei nullam potest homo in-
venire rationem. . . & quòd plùs labo-
raverit ad quærendum, tantò minùs inve-
niet: propterea jam antecedenter c. 3.
dehortatus est: Altiora te ne quæsieris, &
fortiora te ne scrutatus fueris, & in pluri-
bus operibus ejus ne fueris curiosus: memento*
G potius

tius, monet Job. c. 26. quòd ignores opus
ejus, de quo cecinerunt viri: Ecce! Deus
magnus, vincens scientiam nostram.

58. *Nec opponas. S. Petrum Dami-*
an. lib. de Incarnat. & grat. inferentem,
quod si ita est, ut illi jactitant, compræ-
hensa sunt ab ipsis inscrutabilia, & incom-
præhensibilia Dei judicia: si enim, sicut
ipsi volunt, nolentes damnat, salvat au-
tem volentes, nihil est omnino, quod ulterius
queratur &c. Nam intulit hoc fan-
ctus contra Pelagianos, meritum homi-
nis, & consequenter etiam salutem vo-
luntati tantum tribuentes, non gratiæ;
ita enim tota ratio salutis erit voluntas
creata: At quia nos Catholici merita à
gratia dependere credimus, præter vo-
luntatis consensum penetrare ultra non
possumus, quare videlicet Deus Petro
hanc dederit gratiam, quâ consentiri
voluit, & Paulo aliam, cui dissensurum
præviderat. Nec iterum opponas Aposto-
lum 1. Corinth. 4. Quis te discernit? quid
autem habes, quod non accepisti? si autem
accepisti, quid gloriaris, quasi non acce-
peris? Recurro enim ad glossam S. Aug.
de Spirit. & Litt. c. 34 Consentire vocati-
oni Divine, vel ab ea dissentire propriæ
voluntatis est, quæ res non solum non infir-
mat, quod dictum est quid habes, quod
non accepisti? verum etiam confirmat;
acci-

*accipere enim , & habere anima non potest , nisi consentiendo , ac per hoc , quod habet , & accipit , Dei est (Deus enim dat gratiam) accipere autem , & habere utique accipientis , & habentis est , quia videlicet illud , quod accipit , non reiicit , sicut aliàs potuit . Verum ergo est , negotium Salutis penes creatum quoque sistere arbitrium ; gloriari tamen neminem posse , nec se perfectè ab alio discernere , quia nullius merita sufficiunt ad salutē , nisi additō â divina gratia valore . Glorietur autem , qui gratiā non agnitā , gloriæ proemium proprijs solummodò meritis adscribere præsumeret , quem proinde jure redarguit Apostolus : *Quis te discernit ? quia habes , quod non accepisti ? &c.* Noto præterea , locum istum D. Pauli , si ita ut AA. volunt , accipi debeat , ipsosmet quoque urgere , quia nolunt quempiam salvatum iri , nisi merita liberè posuerit ; nam quomodo libere , si non dependenter â proprio arbitrio ?*

§. XII.

Allia contra Conclusionem objectā , & soluta.

59. Urgent ultrà prædestinationem parvulorum , quæ non potuit esse ex meritis , quorum sunt incapaces : cū er-

go diversus illos, & adultos prædestinandi modus non sit asserendus nec adulti ex meritis absolutè sunt prædestinati. *Respond. cum distinct.* non potuit esse ex meritis proprijs conced. alienis, id est, Christi *neg.* utrique prædestinatur ex meritis Christi, hæc tamen differentiâ, quòd adulti merita illius sibi proprijs applicare tenentur meritis, parvuli verò virtute Baptismi duntaxat: sicut etiam ad ipsum Baptismum in his ratione incapacitatis pius motus non requiritur, cum tamen adulti ex *Trid. sess. 6. c. 6.* ad eum disponi debeant per pœnitentiam; valet namque de adulto quocunque illud Augustini axioma: *qui creavit te sine te, non salvabit te sine te.* At hîc, inquiunt illi, remanet difficultas, unde scilicet contingat parvulo isti, non illi, quòd ad Baptismum perveniat, habeátque inde merita Christi efficaciter sibi applicata? profectò cum uterque sit proprij expers meriti, alia non suppetit causa, nisi quia unus est absolutè prædestinatus, non alter. Et hoc videtur quibusdam esse validissimum contra Assertionem. *Sed,* ut verum fatear, non depræhendo quidquam specialitatis, quod suò modò non etiam occurreret in adultis: En quomodo! Sint duo ejusdem sanctitatis, & meriti:

riti: unus eorum juguletur ab inimico, alter immunis evadat, sed durante vita, reus gravis peccati factus, aliunde moriatur: primus est filius salutis, alter perditionis: si uterque in manibus inimici obiisset, de numero Sanctorum uterque fuisset, quæ itaque causa tam diversæ sortis? forsan, quia unus fuit præviè ad merita, absolutè prædestinatus, non alter? minimè, sed quæ alia? dicerem conformiter *ad num. 33.* hîc aliquid naturalitatis intervenire; fuit enim unus ab inimico extinctus, quia illum tantùm extinguere voluit, aut saltem alium non valuit, vel suffragiò pedum, vel strenua defensione custoditum, quò factum, quod interemptus sit salvatus, non quasi mors omninò naturali vi secuta causa esset salutis, sed quia conditio fuit illius, & occasio, quæ aliunde ad merita, seu sanctitatem, eo tunc in occiso repertam, vi generalis voluntatis de omnium salute necessariò sequebatur.

Nunc jam eòdem planè modò de parvulis philosophandum: pervenit unus ad Baptismum, & alter moritur anticipatè, quia causæ naturales eum habent fluxum, quò alterum vel suffocant maternò adhuc clausum uterò, vel perimunt extrà, sed præmaturè; vel

vel in tali conceptus, & natus parentum malitia, aut aliorum, five incuria impedit, & negligit Baptismum: vel tandem in tali conceptus, & natus est loco, in quo nulla hujus Sacramenti notitia, aut usus.

60. Sed nondum finis in hoc medio parvulorum; quia enim illi, quemadmodum omnes alij ex doctrina subtilis nostri 3. d. 19. q. un. §. in ista quæstione prædestinati sunt ante prævisam Christi Passionem, sequitur, eos prædestinatos esse ante merita quæcunque, etiam Christi, quod *probat*ur: merita Christi sunt merita Passionis, sed hæc in signo prædestinationis parvulorum necdum fuit prævisa: ergo. *Respond.* hoc argumentum laborare supposito, quòd Christus præter ea, quæ sunt Passionis, alia non habuerit merita, id verò admittendum non puto, sed potius, eum habuisse & alia, ut adorationis, humilitatis, amoris, &c. si enim talia conceduntur alijs, cur negarentur Christo? Illa ergo in perfectissimo, & eminenti gradu elicita, & quia theandrica, à supposito Divino summè dignificata, superabundantia erant, ut intuitu eorum omnes prædestinaretur & Angeli, & homines. Sed hoc indicasse sufficit, & ulterius similium meritorum examen pertinet *ad tertium*

zium sententiar. ubi etiam docetur, Christum animæ suæ probabilius meritum non fuisse, quàmquàm id non implicet. *Nec tamen inferre licet*, sicut Christum, ita quoque alios sine meritis prædestinatos, præsertim cum *nullum aliud illustrius sit prædestinationis Exemplar, quàm Christus JEsus*, ait D. Aug. de Bon. perseverant. c. 24. *Nam* si paritas sit adæquata, sequitur non tantum electos esse absque meritis ad gloriam, sed eam sine illis quoque habere, quia Christus eam habuit sine meritis. Quæ ergo sunt particularia Christi, ad alios trahi non debent: fuit ille Filius DEI proprius, alij adoptivi: habuit unionem hypostaticam, quæ erat titulus quidam possessionis gloriæ juxta illud Joann. 1. *Vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti à Patre*, & plura alia admiramur in Christo, quæ alijs negantur. Verum nihilominus est, eum esse Exemplar nostræ prædestinationis, sed verum etiam quòd exemplatum deficiat ab exemplari. Si autem vellis adhuc, illum fore exactum prædestinationis nostræ exemplar: concedam hoc de nostra ad primam gratiam prædestinatione; quemadmodum enim gloria illi data est sine meritis, ita hæc gratia nobis sine meritis nostris, quàmvis semper ex meritis

illius; nam *DEus* vocavit nos, 2. ad Timoth. 1. vocatione sua sancta non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum, & gratiam, quæ data est nobis in Christo *Jesu* ante tempora secularia.

61. Obijci denique potest, quòd Semi- & Pelagiani quoque docuerint, *DEum* velle omnes salvare, modò & illi vocanti consentire velint; ùt enim refert S. Aug. l. 4. contra Julianum c. 8. dicebant: ideo non omnes salvos fieri, & in agnitionem veritatis venire, quia ipsi nolunt petere, cùm *DEus* velit dare: nolunt quærere, cùm *DEus* velit ostendere: nolunt pulsare, cùm *DEus* velit aperire; atqui hæreticorum doctrina sana non est: proinde, &c. Respond. non omnia, quæ illi credunt, aut docent, esse hæretica; hæresis aliàs esset, asserere, Christum venisse, passum, mortuum esse, &c. quia illi hoc credunt: Christus quoque non foret Filius *DEI* vivi eò, quòd Diabolus, cui minùs credendum, quàm hæretico, Luc. 4 talem sit professus. Quia ergo veritas Acatholicis sæpissimè etiam lucet, non continuò spernenda, quæ ab illis docentur, sed erroneis dimissis vera securè eligenda, non quia ab ijs dicta, sed quia aliunde vera.

§. Ultimus.

Positæ, & oppositæ Assertionis comparatio.

62. Atque hæc sunt & propugnata, & impugnata utriusque sententiæ fundamenta, quæ si quis maturo examine, & ab omni partialitate libero percurrere voluerit, facile concludet, utra majori polleat verisimilitudine: nec dubito iudicium in favorem positæ ferendum. Etenim si Scriptura præcisè attendenda, nullum opposita habet testimonium, quod clarè de prædestinatione ad gloriam loqueretur: Posita profert quàm plurima. Solvere illa hæc nititur ope distinctionis de ordine intentionis, & executionis, quæ distinctio si non in se dubia, in proposito saltem difficultatis est non exiguæ. Posita è contra textus, qui obijciuntur interpretatur aut de electione ad gratiam, aut de unversali, & conditionata omnium prædestinatione: & quia tam electio ad gratiam, quàm generalis prædestinatio certæ sunt, liceat aliquantum reflectere, quæ tutior, aut melior sit sententia, vel ea, quæ claris Scripturæ Passibus ambiguum applicat distinctionem, vel quæ certam alijs locis aliunde obscuris, nec evidenter ad rem fa-

cientibus ? Si SS. PP. consideretur auctoritas, præter S. Aug. (qui tamen, ut visum non ad eo fixè ei adhæret) oppositæ vix alius ex illis clarè patrocina-
tur, plurimi nostræ, inquam etiam ex confessione S. Prosperi tota quasi Antiquitas conspirâsse videtur: posteriorum item DD. amplum pro ea, quàmvis non adæquatum vide Cathalogum in *Nodo predestinationis* Eminentiss. Sfondrati adfinem. Quis item, quæso, ex SS. PP. ita oppositam dilaudavit, ut eam diceret, *antiquitate, suavitate, ac scripturarum nativa auctoritate nobilissimam* ? quis item *Dei Misericordiæ, ac Gratiæ magis consentaneam, veriore, & amabiliorem* ? quæ omnia in summam positæ sententiæ commendationem asservisse S. Franciscum Salesium olim citavi. Si ab extrinseca ad intrinsecam descendendum probabilitatem, seu ad momenta rationum, non aliam, quæ solemnis appareret, opposita adducere valet, nisi illam de ordinatè volente, quæ autem non solum multipliciter evacuatur, sed insuper supponit id, quod hac in materia minimè concedendum. Plures etiam ex alijs objectionibus semi- aut Pelagianos stringunt: ut vel inde appareat, nostram haud habere, quod timeat, dum jacula, illi intentata, aliàs contra
Hæ-

Hæreticos vibrantur : & revera quæ audacia, sententiam Catholicam iisdem, quibûs hæreticam, impetere argumentis ? aut enim Orthodoxæ non nocent, aut si noceant, importuna sunt adversus acatholicam. Cæterùm autem AA. multùm laborare debent & in manutenedenda prædestinati libertate, & in defendenda generalis, & conditionatæ prædestinationis efficacitate, quam vix non omnes concedunt, licèt nesciam, an cohærenter. Iterum, si totum, ut illi volunt, disponatur, salvare nequaquam possunt, ne plurimorum seu adultorum, seu parvulorum mortes sint miraculosæ, & contra naturæ exigentiam. Omitto præterea graves difficultates, quibûs negativa obruitur reprobatio, quam tamen illi necessariò tenentur admittere.

63. Vehementer denique torquet oppositam Dilemma Calvinii, nempe : si sum prædestinatus, quidquid egero, salvabor certissimè, si non sum : quidquid fecero boni, damnabor certissimè : Quid ergo ? agam, quod lubet, & fruar voluptatibûs, donec licet ; fixâ namque prædestinationis sententiâ, nihil ad æternam vitam aut prodesse virtutes, aut nocere possunt vitia. Mirum, quantum hoc stringat ! ipse S. Augustinus
nus

nus expertus est efficacitatem illius in quodam ex Discipulis, qui, ut probati referunt Authores, auditâ omninò gratuitâ prædestinatione, sæculum repetiit, vitam Regularem tamquàm superfluam ad æternam existimans. Opponunt quidem AA. multa alia v. g. vel Deus ab æterno disposuit, me præsentem evasurum infirmitatem, vel non? si ita: ad quid medicina, sanitate aliunde certa? si non: stante quacunque etiam industriâ, extinguar indubiè. Item potuisset Dæmon similiter ratio- cinari: Iscariotes aut prædestinatus est, aut non? & ex primo concludere irritum tentationum conatum, ex altero verò superfluum, jam inferunt; sicut infirmus non cessat ab exquirenda medicina, nec Dæmon à tentatione Judæ, aut aliorum, sed, ut ait S. Petrus Epist. I. c. 5. *tanquàm Leo rugiens circuit, quærens, quem devoret*, ita etiam non obstante prædestinatione gratuita nemo à bono desistere debet, sed magis satagere, ut juxta monitum ejusdem Apostoli Epist. 2. c. 1. *per bona opera certam suam vocationem, & electionem faciat*. Speciosa, fateor, hæc sunt, & similia: Verùm si profundius accipiantur, argumentum non infringunt, saltem pro illorum Sententia: quod ut demonstrem, fumo
sanita-

sanitatem infirmi (idem est de aliis)
& sic discuro : aut illa determinata est
absolutè independenter ab efficacia me-
dicinæ , aut dependenter , seu prævisâ
eâ ? si primum ; manet integrum dilem-
matis robur , erítque æquè impercepti-
bile , medicinam quidquam conducere
ad sanitatem , aliunde certam vi decre-
ti , àc imperceptibile est , meritoriam
vitam promovere salutem , quæ aliàs vi
absolutæ prædestinationis suam habet
infallibilitatem : Quid ergo aliud hoc
est , quam vim argumenti ab una ma-
teria transferre ad aliam , atque ita ma-
gis intricare , quàm solvere ? Si verò di-
catur secundum ; concedo libenter , sed
infero , ergo salus quoque æterna Petro
destinata est dependenter à meritis ;
proinde quemadmodum , ut sanetur in-
firmus , necessaria est medicina , ita , ut
salvetur Petrus , necessaria sunt merita ,
quod legitimè ex tali sequitur prædesti-
natione. Et ex his vides , quàm nihil
illis hæc , & similia profint exempla :
Item quàm leve in nostra sententia sit
illud dilemma , inter Sophismata potiùs
reponendum. Ultra has instantias di-
rectam quoque parant responsionem ,
sed quia fundatur in duplici illo , & to-
ties decantato , intentionis , & executio-
nis Ordine , existimo , non tantùm non
esse

esse opportunam , sed potiùs difficultatis augmentativam , si repetantur , quæ nuper ex medio creatæ libertatis urferam.

64. Porro hujus occasione advertito, veram quidem esse D. Aug. doctrinam de Bon. perseverant. *non ideo negandum, quod apertum est, quia comprehendendi non potest, quod occultum est*; & ideo etiam non neganda quidem prædestinatio, quæ in Scriptura aperta est, quia radicitùs quoad omnia comprehendendi nequit: ad hoc nihilominùs laborandum puto, ut quod aliundè occultum est, ita potius explanetur, ut aliquatenus saltem, quantum revelata patitur veritas, imbecillis noster quietetur intellectus; semper namque minuenta difficultas, nec unquã magnæ addenda major, & inde fit, quòd Theologi profundissima quæque fidei Mysteria varijs tùm paritatibùs, tùm rationibùs, & explicationibùs illustrare, & arduitatem alleviare laudabiliter assueverint. Porro ex hoc evidens est, sententiam quam propugno, oppositæ longè anteponendam; faciliùs enim reddit Prædestinationis, Arcanum & Commodius Hæreticorum obviat insultibus; etenim rationi consentaneum est, eam in materia tam ardua eligere viam, qua

quâ securiùs hostium declinantur infidiæ, ut ita, quod fieri potest, bellandi adimatur occasio.

Quia verò multa hucusquē de gratia, alijsque, quæ materiam fidei, & morum seu directè, seu indirectè tangunt, dicta sunt, totam hanc dissertationem, & quodcunque illius jota infallibili S. Rom. Ecclesiæ Judicio, hoc est, firmamento, & columnæ veritatis, promptissimus subijcio.

Amice Lector!

Duo sunt, de quibus te, si recordaris, præmonui: unum fuit, quod præstare in his Pagellis volui, alterum, quod non potui. In illo utrum expectationi tuæ satisfecerim, tuum esto judicium; nam de altero aliunde certus sum: legisti etenim bocce opusculum, omniâque in eo contenta diligenter considerasti, nihilominus te cum Job. c. 38. fidenter interrogo: nunquid nosti ordinem cœli, & pones rationem ejus in terra? seu magis ad rem nostram, ut Hebræus legit: nunquid nosti leges, vel statuta cœli? fidenter, inquam, te interrogo, quia quantalibet quis virtute proficiat, quantumcunque scientiæ excrescat, ait D. Gregor. in allata verba Job, penetrare non sufficit, quò nos conditor moderamine Judiciorum regat: sed cur? S. August. in illud D.
Pan-

*Pauli: ô homo ! tu quis es? differens dat
rationem : magnum pondus habet, quod
dictum est ô homo ! tu quis es ? nam in
talibus quæstionibus ad suæ capacitatis
considerationem revocat hominem ver-
bô quidem brevi , sed reipsa magna est
redditio rationis. Quia ergo homo es , te
latet profundissimum Prædestinationis se-
cretum : quia ego quoque homo sum, possum
cum salviano l. 3. de Provid. constanter,
& rationabiliter dicere: nescio secretum,
& consilium Divinitatis ignoro. Val.*

POSITIONES

Ex secundo Sententiarum

Libro de

ANGELIS.

- I. **E**Xistentiam Angelorum fides do-
cet. II. ratio naturalis non con-
vincit. III. An fuerint in - an extra
Empyreum creati Cœlum, IV. sicut an
in eodem instanti cum Cœlo , & terra ,
dubium est. V. Sunt substantiæ simpli-
citer spirituales , VI. Quôcunque ho-
mine perfectiores , VII. Materiâ , &
formâ phxscis expertes. VIII. Intrin-
secè quidem incorruptibiles , IX. Ci-
tra miraculum tamen annihilabiles. X.
Sunt quidem specie multiplicabiles. XI.
Modò tamen probabiliùs solò numerò
multiplicati. XII. Ab anima ratio-
nali

nali in ratione completi, & incompleti differunt. XIII. habent intellectum formaliter discursivum, XIV. Et ab intellectu memoratæ animæ essentialiter diversum: XV. Dividitur in passibilem, & agentem, XVI. Qui est specierum & ab objectis materialibus, & spiritualibus, quas. XVII. Non habent de omnibus infusas. XVIII. Repugnat in illis species impræssa in representando universalis sive non tot, quin plurium, XIX. sive duorum duntaxat objectorum disparatorum: Imò etsi non repugnaret, XX. Perfectioribus men Angelis concedenda necessariò non est. XXI. Secreta cordium pertinent ad objectum naturalis attinentiæ intellectus Angelici, XXII. Sicut & quædam supernaturalia in substantia. XXIII. Et intuitivè, & abstractivè propriam cognoscere possunt entitatem: XXIV. Se quoque localiter movere motu. XXV. Tum successive, cum instantaneo, XXVI. Medium tamen non Communicans naturaliter transire debent. XXVII. Non sunt in loco per operationem, nisi efficienter: XXVIII. Possunt se intra ædæquatum ad quemcunque minorem retrahere, & dum placuerit. XXIX. Etiam ad punctum. XXX. Probabiliter

ter promeriti sunt gratiam sanctifican-
tem, XXXI. Et per opera antecedentia
Gloriam, ad quam sine illis XXXII Non
sunt absolutè prædestinati. XXXIII.
Potuerunt de via ordinaria peccare in
primo creationis instanti. XXXIII.
Item appetere æqualitatem Dei. XXXV.
Malorum primum peccatum fuit luxu-
ria spiritualis ob quam, & alia subse-
quentia. XXXVI. Cruciantur ab igne
sine aliqua qualitate in illis producta,
sed. XXXVII. Per duplicem alligati-
onem, objectivam videlicet, & forma-
lem. XXXVIII. Causa obstinationis eo-
rum non est naturalis inflexibilitas vo-
luntatis, sed. XXXIX. Sola ratio ter-
mini, & negatio gratiæ divinæ.

M. A. M. D. G.



